

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

VOJTĚCH DOSTÁL

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY
V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra bezpečnostních studií

BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY MIGRACE

Bakalářská práce

security aspects of migration

VEDOUCÍ PRÁCE

PhDr. Strnad Štěpán PhD.

AUTOR PRÁCE

Vojtěch Dostál

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 24. 2. 2023

Vojtěch Dostál

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce doc. PhDr. Strnad Štěpán PhD.za poskytnutí konzultací, odborných rad a vstřícný přístup při tvorbě práce.

ANOTACE

Migrace je významným společenským jevem, který utváří dění ve světě i v tuzemsku. Tato práce se zaměřuje na bezpečnostní aspekty migrace, na její vliv v oblasti kriminality, organizovaného zločinu, terorizmu, extremismu, mezinárodních vztahů, ekonomiky, společnosti a zdravotnictví přijímající země. Na začátku budou definovány základní termíny a právní rámec. Následně rozebrány důvody, které vedou k migraci, provedena analýza dopadu migrace na stát, jeho bezpečnost a funkce. Nakonec bude popsána integrace, její priority a význam ve správném zvládnutí migrace.

KLÍČOVÁ SLOVA

migrace, migrant, uprchlík, imigrant, bezpečnost, kriminalita, mezinárodní vztahy

ANNOTATION

Migration is an important social phenomenon that shapes events in the world and in the Czech republic. This thesis focuses on the security aspects of migration, i.e. its influence in the field of crime, organized crime, terrorism, extremism and international relations. But also the economies, societies and healthcare of the receiving countries. At the beginning, basic terms and the legal framework will be defined. Next, the reasons that lead to migration are discussed, an analysis of the impact of migration on the state and its security and functions is carried out, and finally, integration and its priorities and importance in the proper management of migration are described.

KEYWORDS

migration, migrant, refugee, immigrant, security, crime, international relationships

Obsah

Úvod.....	7
1 Definice pojmů	8
2 Významné historické migrace	9
3 Druhy migrace.....	11
4 Právní rámec migrace	12
4.1 Dublinský systém	13
5 Faktory ovlivňující migraci.....	15
5.1 Push a pull faktory	15
5.1.1 Enviromentální faktory.....	15
5.1.2 Ekonomické faktory	16
5.1.3 Politické faktory	17
5.1.4 Sociální faktory.....	17
5.2 Ostatní vlivy	18
6 Analýza dopadů na bezpečnost a stabilitu státu přijímajícího migranty	19
6.1 Ekonomické dopady.....	19
6.2 Společenské dopady.....	21
6.2.1 Extremizmus.....	26
6.3 Politické dopady.....	30
6.3.1 Vliv migrace na mezinárodní vztahy	32
6.3.2 Migrace jako prostředek k nátlaku a hybridní válce	34
6.4 Bezpečnostní dopady.....	37
6.4.1 Kriminalita.....	37
6.4.2 Terorismus	40
6.4.3 Organizovaný zločin	43
6.5 Zdravotnictví	45
7 Integrace imigrantů	47

7.1	Priority integrace	47
7.1.1	Znalost jazyka.....	47
7.1.2	Ekonomická soběstačnost.....	48
7.1.3	Sociokulturní orientace	48
7.1.4	Vztah mezi komunitami	48
7.1.5	Postupné získávání práv	48
7.2	Regionální integrace	49
	Závěr.....	50
	Seznam použité literatury.....	52

Úvod

Migrace je spojená s lidstvem již od jeho počátku. Důkazy o tom můžeme nalézt všude v historii a je jasné, že bude lidstvo provázet i nadále. Důvodů, které lidi k migraci vedou, je celá řada (ekonomické, enviromentální, politické, bezpečnostní,...). Je proto nezbytné, aby se každý stát připravil na příchod migrantů, což ovlivňuje stát ze kterého migranti odchází a zároveň stát, do kterého přicházejí. Ovlivněna je ekonomika, společnost, kultura, zdravotnictví, vnitropolitická situace, zahraniční politika a bezpečnost. Migrace ovlivňuje bezpečnost státu hned několika způsoby. Nejvíce diskutovanou oblastí je kriminalita a terorismus. Na nelegální migraci se velkou měrou podílí i organizované zločinecké skupiny jako převaděči nebo obchodníci s lidmi. S terorismem se pak pojí i extrémismus a radikalismus. Tyto fenomény však nelze omezovat pouze na migranty, neboť i domácí společnost se vlivem migrace může radikalizovat a to vytváří hrozbu pro stát a jeho demokratické zřízení. Migrace má i velký vliv na mezinárodní politiky a v některých případech může vést k zhoršení vztahů mezi různými zeměmi a vyvolávat konflikty. Některé státy ji mohou zneužívat k vydírání nebo dokonce hybridním útokům na jiné státy.

Cílem této bakalářské práce je popsat a zanalyzovat výše zmíněné problémy v současnosti a nedávné minulosti. Navrhnout jejich řešení v euroamerický prostoru s větším zaměřením na Evropu a Českou republiku. Práce bude čerpat z dat, teoretických znalostí vědeckých a státních institucí a událostí, které se odehrály v minulosti v oblasti migrace. Tyto informace pak budou podrobeny analýze, syntéze a dedukci a budou z nich vyvozeny závěry.

1 Definice pojmů

V médiích a ve veřejném prostoru jsou často zaměňovány pojmy uprchlík a migrant jedná se však o rozdílné osoby. Uprchlík (někdy také běženeček) je osoba, která opouští zemi svého původu ve strachu o svůj život, zdraví nebo svobodu. Tento strach je vyvolán nepříznivou situací v dané zemi jako je: válečný konflikt, náboženské nepokoje nebo změna režimu.¹ Zvláštním druhem uprchlíka je exulant což je osoba, která svůj odchod z domoviny plánovala a hodlá se do ní vrátit jakmile pominou negativní okolnosti, které ji k odchodu vedly. Od uprchlíka exulanta odděluje časová naléhavost jeho odchodu (uprchlík využije často první příležitost k odchodu, kdež to exulant svůj odchod plánuje). Vyhnanec je pak exulant, kterému jeho rodná země odebrala občanství a je nucen přebývat v cizině.² Pojmem migrant je myšlena osoba, která opouští zemi svého původu dobrovolně, hledající lepší místo k životu. Dle definice Amnesty International a OSN „je osoba, které pobývají mimo zemi svého původu déle, než jeden rok“.³

Mezinárodní migrace je přeshraniční pohyb osob, které opouští zemi stávajícího pobytu, aby se dočasně nebo trvale usadily v zemi jiné.

Azyl je ochranný status, který je státem poskytován osobě bez státního občanství a nebo občanovi třetí země. A to pokud hrozí jeho pronásledování z důvodů přesně vymezených v mezinárodním právu a právním řádu dané země udělující azyl.

Nelegální migrant je cizinec, který na území daného státu vstupuje bez platného povolení nebo bez něj v daném státu již pobývá.

Schengenský prostor je území států, které přistoupily na Schengenskou dohodu, které zaručuje volný přeshraniční pohyb občanů členských zemí aniž by museli podstupovat hraniční kontroly.⁴

¹ UNHCR - The UN Refugee Agency. *UNHCR - The UN Refugee Agency* [online]. Copyright © UNHCR 2001 [cit. 27.08.2022]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/>

² RIEGL, Martin a Bohumil DOBOŠ, ed. *Mezinárodní migrace pohledem politických věd: historie, teorie a současné otázky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2021. ISBN 978-80-87558-35-5.

³ terminologie. *Amnesty International Česká republika* [online]. Copyright © Amnesty International Česká republika [cit. 01.09.2022]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/migrace/terminologie>

⁴ Slovníček pojmů - Aktuální informace o migraci. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva

2 Významné historické migrace

Migrace je s lidským druhem spojena již od nepaměti. V minulosti můžeme najít velké migrační vlny, které silně ovlivnily bezpečnost a stabilitu tehdejších státních útvarů. Příkladem je tzv. *stěhování národů* probíhající ve 4. až 6. století našeho letopočtu zapříčiněné vpáde Hunů z východu do Evropy, změnou klimatu a snahou nalézt úrodnější půdu. Výsledkem této migrační vlny byl zánik Západořímské říše a začátek raného středověku. Následovali další vlny a přesuny obyvatel, které měly velký vliv na vývoj historie a jednotlivých národů.

Zcela zásadní událostí v dějinách migrace a v dějinách obecně je rok 1492 kdy byla Kryštofem Kolumbem objevena Amerika. Následoval věk námořních objevů a Evropského osidlování nově objeveného světa, které trvalo bezmála 450 let. Důvodů Evropanů pro osidlování nového světa bylo několik: 1. ekonomické důvody tedy získání nové půdy a nerostných zdrojů, 2. náboženské důvody, kdy hlavně protestanti prchají před probíhající rekatolizací zejména po třicetileté válce. 3. politické 4. klimatické v určitém období totiž v Evropě vypukla malá doba ledová, což vedlo k neúrodě a opakovaným hladomorům.⁵ Jen v 16. století emigrovalo ze Španělska zhruba 250 tisíc Španělů (tehdy 8% populace celého Španělska)⁶. Španělé a Portugalci nejčastěji mířili do Jižní Ameriky, Britové a Francouzi do Severní Ameriky. Migrace z Evropy do Ameriky byl a stále je kontinuální proces a odhaduje se, že mezi lety 1495 a 1950 tímto směrem odešly stovky milionů lidí.

Nesmíme zapomínat i na nedobrovolnou migraci tedy obchod s otroky. Obchodovalo se v trojúhelníku, kdy především Britové nakoupili v Evropě levně zboží, to směnili v Africe za otroky, které převezli do Ameriky. Zde je prodali a nakoupili tabák, cukrovou třtinu a hedvábí. Toto zboží pak s velkými zisky prodali v Evropě. Takto se mezi lety 1619 a 1808 převezlo více než 12 mil. Afričanů.

vyhrazena. [cit. 01.09.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>

⁵ RIEGL, Martin a Bohumil DOBOŠ, ed. *Mezinárodní migrace pohledem politických věd: historie, teorie a současné otázky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2021. ISBN 978-80-87558-35-5

⁶ Tamtéž

Reálně číslo ale bude vyšší, jelikož spousta otroků při přepravě umřela (úmrtnost byla 25%)⁷ a další nebyli zaevidováni.

K mohutným migračním přesunům došlo v rámci industriální revoluce, kdy jen mezi lety 1870 a 1914 v Evropě za prací migrovalo 50 mil.⁸ lidí. Z obou stran se jednalo o výhodný proces, jelikož migrující pracovníci si zlepšili svou životní úroveň a tu si zlepšili i jejich rodiny, které zůstaly doma a díky remitenci (transferu části výdělků ze zahraničí domů k jejich rodině) je mohli pracující na dálku živit.

Velkými katalyzátory migrace jsou válečné konflikty. Zvláště pak 1. a 2. světová válka. Za druhé světové války proběhla snad ta největší migrace v dějinách mezi lety 1439 – 1445 se přemístilo na 60 mil osob.⁹ Jednalo se o obyvatelstvo prchající před konfliktem samotným, ale i o obyvatelstvo, které bylo násilně vysídlováno z dobytých území (například Češi ze Sudet) a po porážce Německa zase německé obyvatelstvo, které bylo vysídlováno do Německa.

Se skončením druhé světové války a začátkem té studené došlo k výraznému útlumu migrace mezi Východem a Západem. Po pádu železné opony došlo mezi Východem a Západem k rozsáhlému proudu lidí. Další přesuny vyvolaly válečné konflikty, jako byl například rozpad Jugoslávie.

Od 20. let 20. století dochází ke změně, kdy se z Evropy, která byla do této doby zdrojovou zemí migrace stává země cílová. Do bývalých koloniálních mocností začínají proudit obyvatelé z jejich někdejších kolonií. Země je v tomto snažení podporují, jelikož se tak snaží získat levnou pracovní sílu a ulehčují jim získat víza. Výhodou je, že tito obyvatelé bývalých kolonií většinou plně ovládají jazyk dané země do které míří. Další lidé do Evropy míří z Blízkého a Středního východu. Tito lidé byli odsud vyhnáni nepokoji jako bylo například arabské jaro, válečnými konflikty (válka v Perském zálivu) a samozřejmě i ekonomickými a enviromentálními faktory. Pro takové se cílovou zemí stalo nejčastěji Německo nebo severské státy.¹⁰

⁷ Tamtéž

⁸ Tamtéž

⁹ RIEGL, Martin a Bohumil DOBOŠ, ed. *Mezinárodní migrace pohledem politických věd: historie, teorie a současné otázky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2021. ISBN 978-80-87558-35-5

¹⁰ Tamtéž

3 Druhy migrace

Migraci lze dělit na krátkodobou, dlouhodobou a trvalou. Krátkodobá migrace je migrace na krátkou dobu při níž migrant předpokládá brzký návrat do země původu. U krátkodobé migrace lze hovořit o krátkodobém pobytu tedy pobytu, který má maximální délku trvání 90 dní v jakémkoliv 180 denním období. Krátkodobý pobyt se využívá nejčastěji k rekreaci, návštěvě známých či příbuzných v dané zemi nebo sezónní práci.

Při dlouhodobé migraci má migrant v úmyslu v zemi pobývat delší dobu v horizontu let. V takovém případě musí cizinec v České republice požádat o vízum k dlouhodobému pobytu. Toto vízum je stanoveno na určitou dobu, která je úměrná účelu dlouhodobého pobytu. Tuto dobu lze prodloužit ne však déle než o 1 rok. Lidé dlouhodobě migrují nejčastěji za studiem, rodinou, prací a podnikáním.

Trvalá migrace je trvalé přestěhování migranta z jeho domovské země do země cílové. Obecně mohou všichni cizinci po nepřetržitém pětiletém pobytu na území České republiky požádat o povolení k trvalém pobytu. Bez nutnosti pětiletého nepřetržitého pobytu v České republice lze o povolení k trvalém pobytu zažádat z důvodu: humanitárních (rodina, žadatel byl bývalý občan ČR), sloučení dítěte a rodiny, je to v zájmu ČR.¹¹ Žádostem o pobyt za účelem práce se pak věnují speciální zákony a mají vlastní právní postupy.

Migrace se dále dělí na vnitřní a vnější. Vnitřní migrace je migrace uvnitř země, obyvatelstvo se přesouvá za vzděláním a prací nejčastěji z venkova do měst. Vnější migrace naopak znamená migraci obyvatel do zahraničí ze stejných důvodů.

Dále se dá dělit na legální a nelegální. Legální migrant je migrant, který vstoupil do cílové země legálním způsobem a splnil a dále plní všechny podmínky uložené zákonem dané země. Nelegální migrant je naopak migrant, který svým vstupem nebo pobytem v dané zemi porušuje některý ze zákonů dané země.

¹¹ Legální migrace - Aktuální informace o migraci. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 04.10.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/legalni-migrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

4 Právní rámec migrace

V mezinárodním právu je zakotven status uprchlíka pomocí Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a na ni navazující Newyorský protokol z roku 1967 a Ženevská úmluva. Česká republika ukotvuje tento status v čl. 43 Listiny základních práv a svobod.

V České republice se migraci věnují zejména tyto právní předpisy: Zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,¹² Zákon č. 325/1999 Sb. o azylu, ve znění pozdějších předpisů¹³, Sdělení č. 208/1993 Sb. Sdělení ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků,¹⁴ Zákon č. 221/2003 Sb. Zákon o dočasné ochraně cizinců¹⁵ a Zákon č. 435/2004 Sb. Zákon o zaměstnanosti.¹⁶

Na úrovni celé Evropské unie zejména to jsou: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 154/2012 ze dne 15. února 2012, kterým se mění nařízení (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)¹⁷, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).¹⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU ze dne 13. prosince 2011 o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o

¹² zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů - znění od 1. 9. 2022.

¹³ zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu) - znění od 1. 9. 2022.

¹⁴ sdělení č. 208/1993 Sb., ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků - znění od 22. 4. 1954

¹⁵ zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců - znění od 2. 8. 2021. In: 1

¹⁶ zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti - znění od 1. 2. 2023

¹⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 154/2012 ze dne 15. února 2012, kterým se mění nařízení (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). 4

¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (kodifikované znění).

společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě.¹⁹

4.1 Dublinský systém

Dublinský systém je systém používaný Evropskou unií, Norskem, Islandem, Lichtenštejnskem a Švýcarskem k projednávání žádostí cizinců o mezinárodní ochranu. Právním základem Dublinského systému je: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států.²⁰ Dublinský systém má za cíl zamezit tzv. „asylum shopping“, tedy jevu, při kterém je řízení o žádosti vedeno ve více členských státech současně. Dále se tak zamezí jevu zvanému „refugee in orbit“ což znamená, že jednotlivé státy odmítají vést řízení o žádosti, jelikož uplatňují princip třetí bezpečné země na jeden z členských států, ve kterém žadatel před příchodem do nynějšího státu posuzujícího danou žádost přebýval.

Podle Dublinského systému je každý jeho členský stát povinen určit, který členský stát vyřídí žádost podanou občanem třetí země nebo osoby bez státního občanství, která se nachází na jeho území. Stát, který žádost vyřídí bude určen pomocí několika faktorů: rodinné vazby (žádost vyřizuje ten stát, ve kterém žijí rodinní příslušníci žadatele), vydané vízum nebo povolení (žádost vyřizuje ten stát, který žadateli udělil vízum nebo povolení k pobytu), neoprávněný vstup a pobyt (žádost vyřizuje ten stát jehož státní hranici žadatel nelegálně překročil), bezvízový styk (žádost vyřizuje ten stát, na jehož území žadatel vstoupil a je osvobozen od

¹⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU ze dne 13. prosince 2011 o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě.

²⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU ze dne 13. prosince 2011 o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě.

vízové povinnosti), první podaná žádost o azyl a tzv. zbytkové kritérium (žádost vyřídí stát, u kterého žadatel žádost podal) ²¹

Tento systém je však nedostačující a to hlavně kvůli kritériu „Neoprávněný vstup a pobyt“ to vytváří ohromný tlak na hraniční státy jako např.: Itálie, Španělsko. Evropská unie se tento problém snažila vyřešit tzv. migračními kvótami. Cílem těchto kvót bylo rozložit žádosti rovnoměrně na všechny členské státy, aby se ulevilo nejen jižním státům, ale i Německu a Maďarsku. Toto řešení se však setkal s odporem od členských států.²²

²¹ Dublinský systém - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dublinsky-system.aspx>

²² Uprchlíkové kvóty. A proč ne? : Migrace Online. home : MigraceOnline.cz [online]. [cit. 13.09.2022]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/uprchlicke-kvoty-a-proc-ne>

5 Faktory ovlivňující migraci

Faktorů ovlivňujících migraci je celá řada a navzájem se prolínají obecně je ale lze rozdělit na Push a Pull faktory.

5.1 Push a pull faktory

Push faktory, jsou faktory, které nutí obyvatelstvo k migraci. Mezi tyto faktory lze zařadit enviromentální, ekonomické, bezpečnostní, sociální a demografické. Pull faktory jsou faktory, které naopak přitahují migranty do země. Jsou přesným opakem push faktorů. Lidé míří do zemí, které jsou politicky stabilní, bezpečné, se silnou ekonomikou, volnými pracovními pozicemi, přívětivými enviromentálními podmínkami a sociálními jistotami.

5.1.1 Enviromentální faktory

Enviromentální faktory nyní čím dál tím víc zasahují do světového dění a tudíž i značně ovlivňují migraci. Jedná se hlavně o problém sucha, který lze nejvíce pozorovat v oblasti Sahelu, severní Afriky, Blízkého a Středního východu. V posledních letech je ale vliv sucha patrný i v jiných částech světa, kde dříve nebyl jako například Čína, Tchaj-wan²³ ale i jižní (Pádská nížina)²⁴ a střední Evropa(vysychání Rýna)²⁵, kde komplikuje lodní dopravu, zemědělství a energetiku. V budoucnu bude jistě tento problém ještě gradovat a migrace za zdroji vody a přívětivým podnebím bude čím dál tím víc častější. Dalším enviromentálním problémem je způsobem znečištěním přírody a jejich zdrojů člověkem. Příkladem může být znečištění delty řeky Nigeru těžbou ropy. Tamní obyvatelé se již nemohou živit zemědělstvím ani rybolovem neboť ropa, která uniká při těžbě nebo přepravě kontaminovala půdu a vodu a jejich samotné zdraví

²³ Kučerová Daniela, V Číně vysychá řeka důležitá pro celý svět. Střílení do mraků nepomáhá - Seznam Zprávy. Seznam Zprávy [online]. Copyright © Seznam Zprávy, a.s. [cit. 13.09.2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-v-cine-vysycha-reka-dulezita-pro-cely-svet-strileni-do-mraku-nepomaha-212113>

²⁴ *Extrémní sucho nechává některé Italy v Pádské nížině bez pitné vody. V ohrožení je i úroda* [online]. In: . Česká televize 1996–2021, 20. 6. 2022 [cit. 2022-09-13]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/3510105-extremni-sucho-nechava-italy-bez-pitne-vody-v-ohrozeni-je-i-uroda>

²⁵ Video: Německý veletok vysychá. Nízká hladina odhalila i hladové kameny - Seznam Zprávy. Seznam Zprávy [online]. Copyright © Seznam Zprávy, a.s. [cit. 13.09.2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-video-nemecky-veletok-vysycha-nizka-hladina-odhalila-i-hladove-kameny-211793>

je uniklou ropou ohroženo. Tito lidé proto často volí odchod mimo znečištěnou oblast. V neposlední řadě lze do enviromentálních faktorů zařadit přírodní katastrofy jako jsou zemětřesení, tornáda, vlny tsunami, erupce sopek a povodně. Vlivem změny klimatu se tyto přírodní katastrofy objevují i na místech, kde předtím nebyly. Příkladem může být tornádo na Břeclavsku a Hodonínsku, které zasáhlo tyto regiony 24.června 2021. Tornádo dosáhlo síly F4 a jednalo se o nejsilnější zaevidované tornádo v České republice.

5.1.2 Ekonomické faktory

Ekonomické faktory jsou jedním z hlavních hnacích motorů migrace. Patří mezi ně nezaměstnanost, špatné finanční ohodnocení práce, nedostatečná podpora ze strany státu (důchody, zdravotnictví, podpora v nezaměstnanosti atd.), nedostatek pracovních příležitosti. Poslední faktor se projevuje jako urbanizací, tedy stěhováním z venkova do měst. Města totiž poskytují více pracovních míst a tudíž i možnosti výdělku. Na druhou stranu se do města za nalezení práce stahují chudší vrstvy obyvatelstva a to vede k přelidnění a tvorbě slumů. Děje se tak především v rozvojových zemích. Ve vyspělejších zemích mají lidé tendenci stěhovat se na okraj měst, kde tvoří satelitní městečka a sídliště. Urbanizace je ale přirozeným civilizačním vývojem jak tomu nasvědčují data z roku 2015, které ukazují že 56% světové populace žije v sídlech městského typu. V mezistátní pak rovněž pozorujeme přesun obyvatelstva z rozvojových a chudších zemí do bohatších zemí. Bohatější země někdy imigraci podporují, neboť tak získávají pracovníky na pozice, která jejich obyvatelé nechtějí zastávat. Rozdíl také je jak dlouho pracovník v hostitelské zemi zůstane. Gastarbeiterovy (osoba migrující do země za prací) může být pracovní vízum uděleno na různě dlouhé doby, ale zároveň se v hostitelské zemi může ubytovat natrvalo. Někdy může ekonomický migrant přicházet do hostitelské země s cílem využití jejího štědrého sociálního systému, což hostující země poškozuje a ty se proti takovému zneužití snaží bojovat. Tvzení, že ekonomické faktory jsou jedním z hlavních příčin migrace můžeme

podpořit tím, že 64% udělených dlouhodobých víz v České republice (za rok 2021) bylo uděleno za účelem ekonomických aktivit.²⁶

5.1.3 Politické faktory

Dalším push faktorem je bezpečnostní a politická situace v zemi. Příkladů, kdy špatná bezpečnostní situace donutila obyvatelstvo k migraci je celá řada, jako příklad můžeme uvést konflikt, který v tuto chvíli probíhá na Ukrajině a již donutil 9,5 miliony lidí k útěku ze země (září 2022)²⁷. Dalším příkladem může být vojenský konflikt v Sírii a Iráku, který byl jednou z příčin migrační krize v roce 2015. Migrace doprovází i změnu politického systému v zemi. Jako příklad může sloužit komunistický převrat v Rusku v roce 1917, kdy se odhaduje, že jen v prvních letech opustilo Rusko na 3 mil obyvatel. Náboženské nepokoje a diskriminace mají rovněž dopad na migraci, jako tomu je například v Nigerii, kde se střetávají příznivci Islámu a Křesťanství.

5.1.4 Sociální faktory

Do sociálních faktorů patří svoboda, sociální mobilita a vzdělání. Pokud se zaměříme na vzdělání zjistíme, že v roce 2021 navštěvovalo české mateřské školy 10 053 dětí cizinců, základní školy 30 543 dětí cizinců, střední školy 10 053 cizinců a na konzervatoře 210 cizinců. Nejčastěji žáci z Ukrajiny, Vietnamu a Slovenska. Nejvíce cizinců však navštěvovalo vysoké školy a to v počtu 52 108 osob. Vyšší odborné školy pak pouhých 721 osob.²⁸ Tak vysoké číslo u vysokých škol zapříčiňuje hlavně fakt, že na nich studují již dospělí studenti, kteří jsou schopni se v cizí zemi sami o sebe postarat. Dále za tyto počty mohou mezinárodní programy jako je třeba Erasmus nebo Režim student (tento program usnadňuje a

²⁶ MINISTERSTVO VNITRA. ZPRÁVA O SITUACI V OBLASTI MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2021 [online]. In: . Praha, 2022, 1.9. [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2021.aspx>

²⁷ Ukrajinská uprchlická krize: aktuální situace i srovnání s historií - Člověk v tísní. Pomáhejte s námi - Člověk v tísní [online]. Copyright © [cit. 15.09.2022]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/ukrajinska-krize-v-historickem-kontextu-8589gp>

²⁸ MINISTERSTVO VNITRA. ZPRÁVA O SITUACI V OBLASTI MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2021 [online]. In: . Praha, 2022, 1.9. [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2021.aspx>

urychluje získání víza pro vybrané studenty). Nejvíce studujících cizinců pochází ze Slovenska.²⁹

5.2 Ostatní vlivy

Migranty rovněž do cílových zemí přitahuje přítomnost komunit občanů z jejich zemí nebo přítomnost jejich rodinných příslušníků. Příkladem může být početná turecká komunita v Německu nebo komunita Maročanů ve Francii.

Dále se rozhodují na základě vzdálenosti cílové země. Anglický kartograf a geograf Ernst Georg Ravenstein ve svých dílech publikovaných v letech 1885 a 1889 popsal 7 zákonů migrace. Jeden z těchto zákonů hovoří o tom, že většina migrantů migruje na kratší vzdálenosti a migranti migrující na delší vzdálenosti mají tendenci vybírat si za svůj cíl velká města. Od dob Ravensteina se vzdálenost na jakou jsou ochotni migranti cestovat značně zvětšila a to díky moderním dopravním prostředkům a dalším technologiím jako je například internet nebo mobilní telefony. Trend cestování do větších měst však zůstal stejný.

Mezi další vlivy pak patří legislativní přístupnost cílové země. Tedy jak moc je pro migranta náročné získat povolení pro vstup a pobyt v dané zemi ze zákonného hlediska.

²⁹ Tamtéž

6 Analýza dopadů na bezpečnost a stabilitu státu přijímajícího migranty

Příchod migrantů do hostitelské země změní společenské, politické, ekonomické, zdravotní a bezpečnostní parametry v zemi. Všechny tyto parametry se navíc navzájem ovlivňují.

6.1 Ekonomické dopady

První věc, která bude zasažena v ekonomice jsou veřejné rozpočty. Policie bude muset v jejím důsledku posílit hlídky na hranicích, bude třeba zajistit ubytování, stravování, lékařskou pomoc, kapacity ve školách a školkách, peněžní příspěvky na bydlení, stravování, dopravu a další základní služby. Jako příklad můžeme uvést uprchlickou krizi z roku 2022 vyvolanou válkou na Ukrajině. Česká republika ke zvládnutí krize vyčlenila jen za první čtyři měsíce částku 1,5 miliardy korun.³⁰ Peníze nebudou vynakládány pouze na státní, ale i samosprávné úrovni předavším v hraničních oblastech, kudy migranti překračují hranice. Bude nutné platit za úklid, likvidaci jejich provizorních táborů a nocovišť a platit za bezpečnostní opatření (kamerové systémy, častější hlídky obecní policie) k prevenci možné kriminality ze strany migrantů. Pokud se podíváme na prostředky vynakládané na řešení migrace v Evropské unii, dostaneme se na částku 16,12 miliard euro³¹, kterou schválil Evropský parlament na azylovou a migrační politiku. Částku 9,88 miliard euro chce investovat do společné migrační politiky členských států EU a na podporu integrace migrantů ze třetích zemí v EU. Většina z tohoto fondu (63,5 %) půjde do členských zemí EU jako dotace na pokrytí výdajů spojených s vyřizováním žádostí o azyl a dalších výdajů spojených s řešením migrace. Výše dotace se bude odvíjet od počtů žádostí o azyl v dané zemi a počtu migrantů třetích zemí, kteří se v dané zemi nachází. Zároveň má

³⁰ Vláda schválila Program pomoci občanům Ukrajiny prchajícím před válkou - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 09.12.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vlada-schvalila-program-pomoci-obcanum-ukrajiny-prchajicim-pred-vaikou.aspx>

³¹ EU to spend €16 billion on asylum, migration and border management - InfoMigrants. Redirecting to /en/ [online]. Dostupné z: <https://www.infomigrants.net/en/post/33502/eu-to-spend-%E2%82%AC16-billion-on-asylum-migration-and-border-management>

dotace podpořit lepší rozdělení migrantů mezi jednotlivými členskými státy EU. Zbylých 36,5 % je vyhrazeno na humanitární pomoc migrantů: ubytování, ošacení, jídlo, teplo, zdravotní a sociální péče a další nezbytné potřeby. Též i na pomoc třetím zemím jako součást solidarity z EU. Částka 6,24 miliardy euro pak míří přímo na podporu ochrany vnějších hranic Schengenského prostoru. Má posílit ochranu hranic a zajistit, že budou respektována základní práva. Dále má posílit harmonizaci vízové politiky členských států a zajistit ochranu zranitelných osob přicházejících do Evropy.³² Veřejné finance vynaložené na migranty pak chybí v dalších odvětvích, kde by byly zapotřebí.

Nelze však tyto výdaje brát pouze negativně. Pokud se podaří migranta integrovat do společnosti a zařadit na trh práce nebo migrant sám začne podnikat, podpoří to ekonomiku daného státu. Lze tak výdaje na integraci migranta a jeho prvotní podporu brát jako investici do budoucího produktivního člena společnosti.

Právě potenciální pracovní síla migrantů je dalším faktorem ovlivňujícím ekonomiku daného státu. V extrémních případech může levná pracovní síla migrantů zasytit poptávku na trhu práce a tím připravit o pozice původní občany daného státu. Jako jeden z argumentů toto tvrzení použil Donald Trump ve své volební kampani na post amerického prezidenta.³³ Ve většině států si musí migrant získat pracovní povolení, pokud se mu již nepovedlo získat občanství. V České republice může být podle zákona číslo 435/2004 Sb. zákon o zaměstnanosti cizinec přijat do zaměstnání a zaměstnáván, je-li držitelem platné zaměstnanecké karty, karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance, modré karty nebo povolení vydaného úřadem práce.³⁴ Tato povinnost se však nevztahuje na cizince s trvalým pobytem, cizince, který se soustavně připravuje na budoucí povolání (tím je myšleno prezenční studium na střední škole, konzervatoři, vyšší odborné škole a jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky a doba

³² EU to spend €16 billion on asylum, migration and border management - InfoMigrants. Redirecting to /en/ [online]. Dostupné z: <https://www.infomigrants.net/en/post/33502/eu-to-spend-%E2%82%AC16-billion-on-asylum-migration-and-border-management>

³³ BLAKE, Aron. Trump warns GOP on immigration: 'They're taking your jobs'. *The Washington Post* [online]. 2014, 6.3., 2014 [cit. 2022-12-13]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/news/post-politics/wp/2014/03/06/trump-warns-gop-on-immigration-theyre-taking-your-jobs/>

³⁴ § 89 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti - znění od 1. 10. 2022.

prezenčního studia na vysoké škole) a cizinec, kterému byl udělen azyl nebo doplňková ochrana.³⁵ V posledním případě nesmí cizinec pracovat po dobu 6 měsíců ode dne žádosti o udělení mezinárodní ochrany.³⁶ Dalším, kdo nemusí vlastnit tyto dokumenty k udělení práce, jsou občané členských států Evropské unie, Evropské hospodářské unie a Švýcarska. Toto privilegium plyne hlavně z nařízení Rady 1612/68 EHS o volném pohybu pracovníků v rámci Společenství. Tato legislativní výhoda pro občany členských států Evropské unie je i dobře patrná na jejich počtu v České republice. Z celkových 701 830 pracovníků z ciziny je 401 376 z Evropské unie, Evropské hospodářské unie a Švýcarska.³⁷

Dalším způsobem regulace ekonomické migrace jsou kvóty, které česká vláda stanovuje nařízením vlády. Kvóty byly zavedeny především k odlehčení nátlaku na zastupitelské úřady, které se potýkají se zvýšeným počtem žádostí. Kvóty stanoví počet osob, které budou přednostně přijaty z důvodu zvýšeného zájmu České republiky na jejich přijetí. Zastupitelský úřad těmto osobám sám přiděluje termíny podání žádosti. Tito cizinci s přednostní prioritou jsou většinou vybíráni na základě státních programů jako je např.: Program kvalifikovaný zaměstnanec, Program klíčový a vědecký personál, Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec. Zbýlá kvóta je určena pro cizince hlásící se mimo tyto programy.³⁸

6.2 Společenské dopady

Společnost na příchod migrantů často reaguje negativně. Částečně je na vině strach z neznámého, který je přítomný v každém člověku, ve větší či menší míře. Dalším důvodem je mediální obraz, který vytváří zprávy v médiích a sdělovacích prostředcích. Média mají totiž tendenci spíše informovat o negativních projevech migrace jako je kriminalita, terorismus, organizovaný zločin, negativní ekonomické

³⁵ § 98 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti - znění od 1. 10. 2022.

³⁶ § 99 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti - znění od 1. 10. 2022.

³⁷ MINISTERSTVO VNITRA. *ZPRÁVA O SITUACI V OBLASTI MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2021* [online]. In: . Praha, 2022, 1.9. [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2021.aspx>

³⁸ MINISTERSTVO VNITRA. *ZPRÁVA O SITUACI V OBLASTI MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2021* [online]. In: . Praha, 2022, 1.9. [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2021.aspx>

následky a podobně. Lidé sami si pak více všímají těch negativních aspektů a upozadují ty pozitivní.

Každá migrační vlna však ve společnosti vyvolávala jiné obavy. Vlna z roku 2015-2018 pocházející z Blízkého východu ve společnosti vyvolávala strach z islámského radikalizmu a především teroristických útoků, které v té době zasáhly především západní Evropu. Média tehdy vysílala záběry přeplněných uprchlických táborů a člunů s lidmi z Afriky, Blízkého a Středního východu. Tedy lidí z úplně odlišné kultury než je ta Evropská a občané zemí, které s ní neměly takové zkušenosti (země Visegrádské čtyřky a bývalého sovětského východního bloku) pak vnímali migranty jako ohrožení pro jejich kulturu, zvyky a fungování společnosti. Výzkum společnosti STEM z roku 2018 ukázal, že se tehdy šíření islámu obávalo 86% občanů v České republice.³⁹ Dále se migrace začala spojovat i s proti evropskými tendencemi, kdy společnost Evropské unii vytýkala její neschopnost se s krizí vypořádat a její politiku otevřených dveří (tedy přijímání velkého množství uprchlíků namísto jejich zadržování a důkladnější kontroly a selekce). Velkou nevoli pak vzbudily přerozdělovací kvóty uprchlíků, které společnost vnímala jako snahu Evropské unie vnutit státům „násilím“ uprchlíky, které přijmout nechtěli. Společnost rovněž kritizovala fakt, že někteří příchozí se za válečné uprchlíky pouze vydávali a pocházeli ze zemí, kde nebyl žádný válečný konflikt. Jejich cílem bylo zlepšit svoji ekonomickou situaci a využít štědrého sociálního systému některých evropských zemí.

Migrační krize vyvolaná válkou na Ukrajině vzbudila v české společnosti odlišné pocity a reakce. Na začátku krize byla nálada ve společnosti spíše nakloněna pomoci uprchlíkům zasaženým válkou. Společnost byla většinově zaskočena útokem Ruska a to i ta část, která do té doby podporovala a obhajovala kroky Ruska. To dokazují vysoké částky, které se vybraly na podporu Ukrajiny. Za dva měsíce od vypuknutí války to bylo bez mála tři a půl miliardy korun.⁴⁰ Po počáteční

³⁹ Česká veřejnost má stále strach z uprchlíků | Stem.cz. Stem.cz | Empirický výzkum pro fungující demokracii [online]. Copyright © Copyright Stem, powered by [cit. 2.01.2023]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/ceska-verejnost-ma-stale-strach-z-uprchliku/#more-5665>

⁴⁰ Pomoc Ukrajině je fenomenální. Po dva měsíce války byli Češi nejštědřejší v historii - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 02.01.2023]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/sbirky-ukrajina-vzkazy/r~8f05f5f0c21011eca89f0cc47ab5f122/>

vlně solidarity se ale začaly stále častěji objevovat názory, že se vláda více stará o uprchlíky na úkor vlastních občanů, kteří jsou zasaženi vysokou inflací a strmým růstem cen energií. Veřejné mínění je také v této věci ovlivňováno dezinformátory napojenými na Rusko, které se tak snaží veřejnost odvrátit od podpory Ukrajiny. Ke dni 1.1. 2023 Česká republika vydala 433071⁴¹ povolení k dlouhodobému pobytu v souvislosti s válkou na Ukrajině a to podle zákona Zákon č. 65/2022 Sb. Zákon o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace.

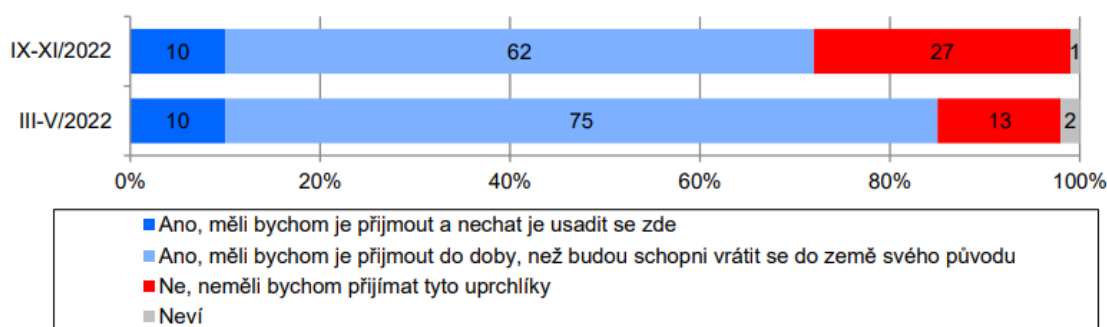
Na datech z výzkumu provedeném Centrem pro výzkum veřejného mínění, Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i; je patrný propad podpory společnosti ve věci přijímání ukrajinských uprchlíků. Data nasbíraná od března do května roku 2022 ukázala, že 10% respondentů bylo pro trvalé usazení ukrajinských uprchlíků v České republice, 75% pro dočasné usídlení a pokud to situace umožní pro jejich návrat do země původu, 13% bylo proti přijímání uprchlíků a 2% nevědělo. Stejně otázky pak byly kladeny od září do prosince stejného roku a tehdy 10% respondentů bylo pro trvalé usazení ukrajinských uprchlíků v České republice, 62% pro dočasné usídlení a jakmile to situace umožní pro jejich návrat do země původu, 27% je proti přijímání uprchlíků a 1% nevědělo. Za 4 měsíce tedy došlo k 14% nárůstu lidí odmítajících přijímání uprchlíků a o 13% poklesl počet lidí, který byl pro přechodné usídlení uprchlíků.⁴²

Na 10% se stále drží počet respondentů, kteří jsou pro trvalé usídlení uprchlíků. Tyto respondenty lze tedy považovat za silné podporovatele ukrajinských uprchlíků, kteří postoj nemění ani po delším časovém období a vývoji situace. Kde však došlo k poklesu jsou lidé, kteří byli pouze pro dočasné ubytování uprchlíků. Tito respondenti symbolizují tu část společnosti, které neměla ani jeden z krajních názorů, tedy trvalé přijetí a zapojení do společnosti a nebo úplné odmítnutí.

⁴¹ Statistika v souvislosti s válkou na Ukrajině - archiv - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 02.01.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/statistika-v-souvislosti-s-vaalkou-na-ukrajine-archiv.aspx>

⁴² ČERVENKA, Jan. *Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR* [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5587/f9/pm221209.pdf Výzkum. Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

Opadnutí počáteční euforie pomáhat Ukrajině, následky ekonomické a energetické krize, zjištění, že válka se potáhne dlouhé měsíce a možná i roky a dezinformační kampaň mohou být jedny z příčin proč se 13% z nich rozhodlo k přidání na stranu odmítající přijímání uprchlíků.⁴³

Obrázek 1 - graf postoje veřejnosti k přijímání ukrajinských uprchlíků;

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.⁴⁴

Pokládaná otázka zněla: „Podle Vašeho názoru, měla by Česká republika přijmout uprchlíky z Ukrajiny? Ano, měli bychom je přijmout a nechat je usadit se zde, ano, měli bychom je přijmout do doby, než budou schopni vrátit se do země svého původu, ne, neměli bychom přijímat tyto uprchlíky“⁴⁵

Zajímavé je pak sledovat vývoj odpovědí respondentů na obdobné otázky před vypuknutím ukrajinské krize. Tehdy byla otázka položena takto: „V důsledku vojenských konfliktů čelí Evropská unie zvýšenému počtu uprchlíků. Podle Vašeho názoru, měla by Česká republika přijmout uprchlíky ze zemí postižených vojenskými konflikty? Možnosti odpovědí: Ano, měli bychom je přijmout a nechat je usadit se zde, ano, měli bychom je přijmout do doby, než budou schopni vrátit se do země svého původu, ne, neměli bychom přijímat uprchlíky“.⁴⁶

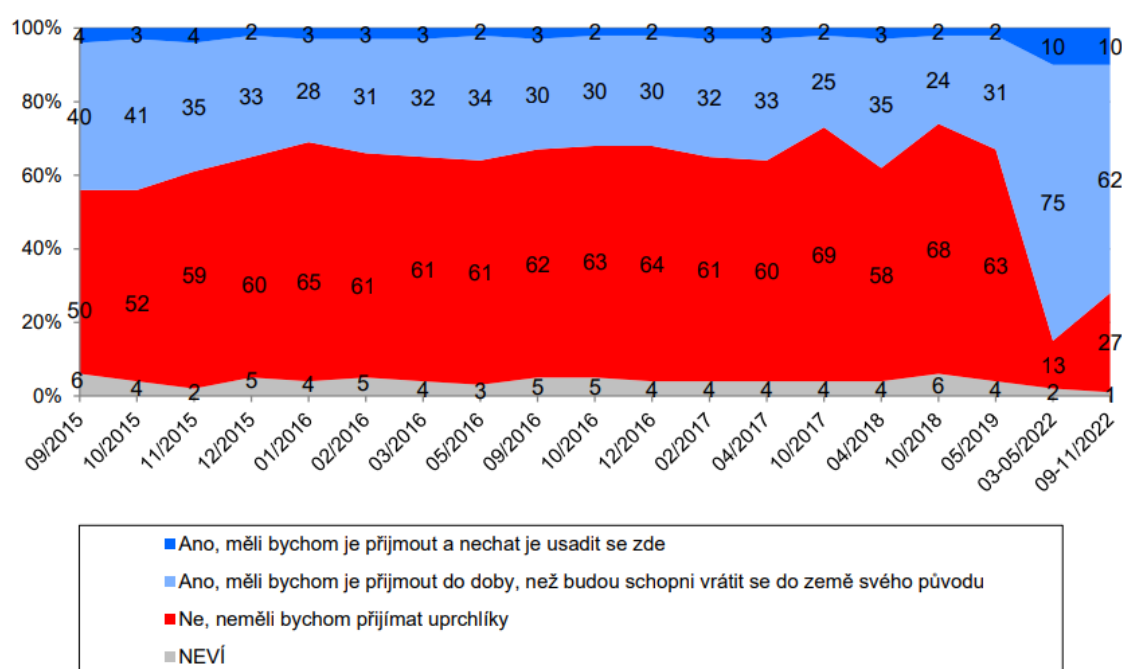
⁴³ ČERVENKA, Jan. Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5587/f9/pm221209.pdf
Výzkum. Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

⁴⁴ Tamtéž

⁴⁵ Tamtéž

⁴⁶ Tamtéž

Tehdy respondenti odpovídali v kontextu migrační vlny z Blízkého východu a jejich vstřícnost k přijetí uprchlíků byla podstatně nižší než tomu bylo u těch ukrajinských. Odmítavý postoj zastávala nadpoloviční většina respondentů a souhlas s tím, aby se uprchlíci usídlili na trvalo nepřesáhl 5% viz graf č.2.

Obrázek 2 - přijímání uprchlíků ze zemí postižených konfliktem

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.⁴⁷

Je tedy vidět, že pro České občany je přijatelnější přijmout ukrajinského uprchlíka než uprchlíka z Blízkého východu. Oba jim však byli prezentováni jako váleční uprchlíci. Rozdíly ale můžeme vidět v kultuře jednotlivých uprchlíků. Zatím co blízkovýchodní jazyk a kultura jsou pro Čecha cizí, ta ukrajinská je pro Čechy bližší a to i po jazykové stránce, jelikož čeština i ukrajinština jsou ve stejné jazykové skupině. Dále je také nutné zmínit, že ukrajinská menšina byla v České republice přítomná již před válkou a to v nemalých počtech. V roce 2021 se Ukrajinců na území České republiky nacházelo s nějakou formou povolení k pobytu 196 875 z celkových 660 849 cizinců zde pobývajících. To z nich činilo nejpočetnější

⁴⁷ Tamtéž

skupinu cizinců v České republice (druzí byli občané Slovenska 114 630).⁴⁸ Pro Čechy tak nejsou cizím elementem jako například Syřané.

Větší solidarita Čechů k ukrajinským uprchlíkům může být také dána blízkostí konfliktu, který není veden někde na vzdáleném bojišti Blízkého východu, ale pár set kilometrů přímo od českých hranic. Dále zde i může hrát roli fakt, že i česká republika byla ve své historii vojensky okupována Ruskem, respektive SSSR a to pomáhá občanům České republiky vžít se do role Ukrajinců a soucítit s nimi.

Názor na uprchlíky se různí s věkem a dosaženým vzděláním dotazovaného. Lidé s vysokoškolským a středoškolským vzděláním s maturitou jsou k přijímání uprchlíků vstřícnější. Naopak lidé se základním, středním vzděláním nebo vyučením bez maturity uprchlíky spíše odmítají. Ve vyšší míře se proti přijímání uprchlíků vyslovovali starší lidé a naproti tomu mladší lidé jsou k přijetí uprchlíků více nakloněni.⁴⁹

6.2.1 Extremismus

Pracovní definice extremismu Ministerstva vnitra říká, že: „*pojmem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.*“⁵⁰ Jedná se o principy: úcty k právům a svobodám člověka, svrchovanosti a jednoty demokratického právního státu, svrchovanosti lidu, volné soutěže demokratických stran respektující základní demokratické principy a odmítajících násilí k prosazování svých zájmů, ochrany menšin při rozhodování většiny, svobody a rovnost lidí v důstojnosti a právech, nezadatelnost,

⁴⁸ MINISTERSTVO VNITRA. ZPRÁVA O SITUACI V OBLASTI MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2021 [online]. In: . Praha, 2022, 1.9. [cit. 2023-1-4]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocnizpravy-osituaciv-oblastimigrace-a-integraceczincuv-ceske-republice-za-roky-2001-2021.aspx>

⁴⁹ ČERVENKA, Jan. Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5587/f9/pm221209.pdf Výzkum. Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

⁵⁰ Co je extremismus: Vymezení pojmů. In: Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 25.11.2010 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>

nezcizitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního a sociálního původu, příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení

Extremizmu slouží jako nástroje: alibizmus, podpora verbálního a fyzického násilí vůči svým oponentům a jím definovaným skupinám, historický revizionismus a konspirativní teorie. Extrémismus pak dělíme na: levicový, pravicový, etnický, náboženský, ekologický a národnostní.⁵¹

Ve spojení s migrací se nejčastěji hovoří o náboženském extrémizmu a přesněji o hrozbě islámského extremismu. V tomto textu se již hovořilo o teroristických útocích vykonaných v Evropě právě náboženskými extrémisty z řad radikálních islamistů hlásících se k různým teroristickým skupinám jako je například Islámský stát. Nejčastěji však dochází k radikalizaci ne první, ale až těch následujících generací imigrantů. Ti se pak mohou přidávat k radikálním skupinám jako je například Salafistické hnutí v Německu. Saláfisté požadují návrat k tradičním islámským hodnotám a odmítají jakékoliv inovace Islámu.

Saláfismus však není jednotné hnutí a lze v něm vyzorovat tři hlavní proudy: Tradicionalisté, Političtí Saláfisté a Džihádisté. Právě džihádisté jsou nejnebezpečnější skupinou Saláfistů a jsou původci teroristických útoků. Jako své protivníky vnímá nejen Západ ale i ostatní muslimy, kteří praktikují jinou formu víry než je ta jejich

Saláfisté v Německu jsou momentálně nejrychleji rostoucí islámskou skupinou na jeho území. Od roku 2011 do roku 2021 se jejich počet takřka ztrojnásobil z 3 800 na 11 900.⁵² Nejvíce Saláfistu je v oblasti Porýní-Westfálsko. Zdejší premiér nechal zakázat skupinu s názvem „Pravé náboženství“, která o sobě dala znát hlavně svou kampaní „čti“, při které na ulici rozdávala korán. Většina německých saláfistických skupin se hlásí k politickému Saláfismu a odmítají násilí. Podle německých tajných služeb se v Německu nachází zhruba 690 osob, které lze

⁵¹ Tamtéž

⁵² Number of Salafists living in Germany from 2011 to 2021. In: *Statista* [online]. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/966247/number-salafists-germany/>

označit za islámské militaristy. Jako příklad potencionálního nebezpečí, které z jejich strany hrozí, může sloužit případ z 19.12.2016, kdy Anis Amri, jeden ze členů Saláfistické skupiny provedl útok kamionem na berlínské vánoční trhy a zabil tak 11 lidí.⁵³

Saláfistické hnutí se těší velkému zájmu hlavně u mladé generace německých muslimů a jako takové vykazuje známky popkultury s vlastní hudbou, stylem oblékání, symbolikou, ideologií a jazykem.⁵⁴

Vliv migrace může vést i k extrémistickým tendencím u domácí populace. Díky migraci posiluje hlavně pravicový extrémismus, jehož hlavní myšlenkou je nadřazenost jedné skupiny ať už rasové, náboženské nebo etnické nad druhou skupinou a odpor vůči jakýmkoliv odlišnostem.⁵⁵ Pokud se zaměříme na pravicový extremismus v Evropě, nalezneme zde především dvě dominantní ideologie a to neofašismus a neonacismus. Současná krajní pravice má tendenci účastnit se politického života, kde se snaží oslovit širší veřejnost a zasednout v parlamentu, kde jsou často zaměňováni za neonacionalisty a nebo populisty.

V souvislosti s migrační krizí krajní pravice posílila zejména díky své protiimigrační a islamofobní rétorice. Krajní pravice poukazovala na teroristické útoky způsobené islámskými extrémisty a zločiny páchané Islámským státem a Islám vyobrazovala jako nepřitele Evropy, jejich obyvatel a její kultury. K šíření své ideologie hojně využívala internet, kde má výhodu anonymity.⁵⁶

V České republice neexistuje žádná extrémistická skupina, která by organizovala extrémisty a prováděla nějakou nelegální činnost. Sice jsou tu skupiny jako Islám v ČR nechceme, ty se ale omezují pouze na legální demonstrace. Nelegální činnosti s extrémistickým podtextem páchají hlavně jednotlivci nikoliv skupiny.

⁵³ Anis Amri was 'part of a terror cell' - reports. *Deutsche Welle* [online]. 12.15.2018 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/berlin-christmas-market-attacker-anis-amri-did-not-act-alone/a-46753166>

⁵⁴ ZOSKE, Sascha; SCHWAN, Helmut. Interview mit Islam-Expertin: „Selbst Pierre Vogel steht auf der Abschussliste des IS“. *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. [online] 2016-04-27. [cit. 2017-01-11]. Dostupné z: https://www.faz.net/aktuell/rhein-main/islamforscherin-susanne-schroeter-ueber-pierre-vogel-14196097.html?printPagedArticle=true#pageIndex_2 ISSN 0174-4909

⁵⁵ VEGRICHOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-665-1.

⁵⁶ Tamtéž

Příkladem může být již výše zmíněný případ Jaroslava Balby, nebo další případy zločinů z nenávisti. Zločinem z nenávisti je myšleno porušení §352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, §355-Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, §356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod a §42 písmeno b), kdy se jako přitěžující okolnost bere pokud pachatel: *“spáchal trestný čin ze ziskuchtivosti, z pomsty, z národnostní, rasové, etnické, náboženské, třídní či jiné podobné nenávisti nebo z jiné zvlášť zavrženíhodné pohnutky”*⁵⁷. Příkladem těchto protiprávních jednání je případ základní školy Plynářská v Teplicích, která v roce 2017 zveřejnila fotku nových žáků první třídy, kde byli romské, vietnamské a muslimské děti. Pod fotkou se na Facebooku začali objevovat komentáře jako: „Vypálit a zavézt hnojem“ nebo „Tam by sednul granát“.⁵⁸ V souvislosti s tímto incidentem police obvinila tři osoby a u jedné obviněné ženy padl rozsudek 8 měsíčního podmíněného trestu a povinnost zaplatit pokutu.⁵⁹

Z šířením strachu z migrace a Islámu a tím pádem vytváření podhoubí pro růst popularity extremismu můžeme částečně vinit i média. Podle výzkumu Člověka v tísní provedeného metodou obsahové analýzy mediálních sdělení, ve kterém zkoumal tři nejčtenější nebulvární deníky a to: MF Dnes, Právo a Lidové noviny a tři nejnavštěvovanější zpravodajské webové portály: novinky.cz, idnes.cz a aktualne.cz vyplývá, že média informovala především o situaci v zahraničí a to ze zemí, které byli migrací nejvíce negativně zasaženy. Zvláště pak v případě Německa, kde se nejvíce informovalo o kriminalitě migrantů. Novináři to vysvětlují tak, že se snaží naplnit očekávání čtenářů a tím si zvednout čtenost. Některé redakce proto tomuto tématu dávají větší prostor. Nejčastější obrázky pak ukazují velké skupiny migrantů, nejčastěji mužů tmavé pleti, jak vystupují ze člunů, nebo

⁵⁷ zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 5. 1. 2023.

⁵⁸ Teplickou školu obchází strach. Internetové vyhrůžky dětem vyděsily rodiče. ČT24 [online]. Česká televize, 13. 11. 2017 [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2301628-teplickou-skolu-obchazi-strach-internetove-vyhruzky-detem-vydesily-rodice>

⁵⁹ Podmínka a pokuta za nenávistný komentář pod fotkou teplických prvňáčků. ČT24 [online]. Česká televize, 14. 9. 2018 [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/2594689-podminka-a-pokuta-za-nenavistny-komentar-pod-fotkou-teplickych-prvnacku>

nějakým jiným způsobem vstupují do Evropy. Ve zpravodajství jsou pak upozaděny osobní aspekty migrace jako je situace migrantů a důvody co je vedly k odchodu z jejich země. Zajímavé je, že do vypuknutí války na Ukrajině se média soustředila na migranty ze Sýrie, Iráku a Afganistánu a upozadřovala migranty ze Slovenska, Ukrajiny a Vietnamu, přestože poslední tři národnosti jsou v České republice mnohonásobně více zastoupeni než první tři. Redaktoři tento trend vysvětlují tím, že pro čtenáře jsou více kontroverzní a atraktivní Syřané, Iráčané a Afgánci než „domácí“ Slováci, Ukrajinci a Vietnamci, na které jsou již zvyklí.⁶⁰

Český občan tedy při čtení médií vidí obraz přívalu velkých skupin převážně mladých mužských migrantů, z pro něho cizí kultury, ve spojení s informacemi o jejich kriminálních skutcích (například o útocích na ženy skupinkami migrantů na Silvestra roku 2015 v několika německých městech).⁶¹ Je pak jasné, že u většiny to vyvolá odpor vůči migraci a migrantům, což potvrzuje průzkum agentury STEM⁶² a výhrůžné komentáře pod příspěvkem školy Plynárenská v Teplicích.

6.3 Politické dopady

Společenská nespokojenost a pnutí spojené s příchodem nebo pouhou hrozbou příchodu migrantů pak ovlivňuje i politickou situaci v dané zemi. V Evropě jsme mohli pozorovat politické změny především po vypuknutí migrační krize v roce 2015, kdy se téma migrace stalo klíčovým pro většinu politických stran napříč Evropou. Ve Spojených státech amerických se téma migrace rovněž objevuje v mnoha politických diskuzích. A jako jedno z klíčových témat své kandidatury v roce 2016 na post prezidenta si ho zvolil i Donald Trump. Ten kritizoval

⁶⁰ POSPĚCH, Pavel a Adéla JUREČKOVÁ. *MIGRACE BEZ MIGRANTŮ?: Mediální obraz migrace a jejích aktérů v České republice* [online]. In: . Praha: Člověk v tísni, o.p.s, 2019, 9.2019 [cit. 2023-02-10]. ISBN 1/ 978-80-7591-021-9. Dostupné z: https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/1319/file/2019_11_01_vyzkumna_zprava_media_a_migrace_cz.pdf

⁶¹ Německo šokovaly masové útoky na ženy na Silvestra. Stovka obětí. *Novinky.cz* [online]. Seznam.cz, a.s, 2016, 5. 1. 2016 [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-evropa-nemecko-sokovaly-masove-utoky-na-zeny-na-silvestra-stovka-obeti-337122>

⁶² Viz. Podkapitola 7.3 politické dopady

především příliv migrantů z Latinské Ameriky a hodlal proti ní zakročit pevnou bariérou v podobě hraniční „zdi“.^{63 64}

Migrace může rovněž na politické scéně zapříčinit růst preferencí populistických, krajně pravicových a extrémistických stran a hnutí. V Evropě díky kritice imigrace a politiky otevřených dveří posílili subjekty jako např.: PEGIDA,... V České republice se pak jednalo například o iniciativu Islám v České republice nechceme, která se následně přeměnila na Blok proti islámu. Tato iniciativa vzešla ze sociálních sítí a její vedoucí postavou je Martin Konvička, výrazný odpůrce islámu v České republice. Tato iniciativa byla nejaktivnější v roce 2015 a 2016, kdy pořádala demonstrace odpůrců imigrace a islámu. Mezi ty největší patřila demonstrace ze dne 6. února 2016 na Hradčanském náměstí v Praze, kam dle odhadů policie dorazilo okolo 7 000 lidí.⁶⁵

Z politických stran se proti imigraci tvrdě stavělo hnutí Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury, která se po odchodu Tomia Okamury přejmenovala na Úsvit – Národní Koalice. Tomio Okamura si pak založil novou stranu Svoboda a přímá demokracie, která je rovněž protiimigrační. Odmítavý postoj k imigraci a politice otevřených dveří zaujímá většina politických stran s několika výjimkami jako například Strana zelených. Důvodem je, že většinová společnost je proti uprchlickým kvótám a přijímání uprchlíků (hovoříme-li v kontextu uprchlické krize v roce 2015-2018). Podle výsledků průzkumu agentury STEM mělo 71% obyvatel v roce 2018 strach z uprchlíků a 86% občanů strach z rozšiřování islámu.⁶⁶ Politická strana, která by zastávala otevřenější politiku vůči imigraci by tak u velké části voličů neuspěla.

⁶³ Donald Trump: Campaigns and Elections | Miller Center. Home | Miller Center [online]. Copyright © Copyright 2022. Rector and Visitors of the University of Virginia [cit. 09.01.2023]. Dostupné z: <https://millercenter.org/president/trump/campaigns-and-elections>

⁶⁴ Česká veřejnost má stále strach z uprchlíků | Stem.cz. Stem.cz | Empirický výzkum pro fungující demokracii [online]. Copyright © Copyright Stem, powered by [cit. 10.01.2023]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/ceska-verejnost-ma-stale-strach-z-uprchliku/#more-5665>

⁶⁵ Postup PČR při akci v Praze 6. února [online]. In: . Praha: Ministerstvo vnitra [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zverejneni-vysledku-setreni-postupu-policie-cr-pri-udalostech-v-praze-6-unora-2016.aspx>

⁶⁶ Česká veřejnost má stále strach z uprchlíků | Stem.cz. Stem.cz | Empirický výzkum pro fungující demokracii [online]. Copyright © Copyright Stem, powered by [cit. 10.01.2023]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/ceska-verejnost-ma-stale-strach-z-uprchliku/#more-5665>

6.3.1 Vliv migrace na mezinárodní vztahy

Migrace je i velkým tématem v mezinárodní politice a ovlivňuje vztahy a postoje jednotlivých států. Jako příklad můžeme uvést rozpory mezi členskými státy Evropské unie. A vztahy Evropské unie jako celku vůči státům jako Turecko, Libye nebo Maroko.

Pro Evropskou unii byla migrační krize dosud nevídanou zkouškou její pospolitosti a schopnosti vypořádávat se s krizí. Nutno říct, že touto zkouškou neprošla zrovna nejlépe. Evropská unie podcenila migrační politiku a ochranu vnějších hranic. Dublinský systém ponechával veškerou zátěž migrace na hraničních státech, tedy v tomto případě na jižních státech jako: Itálie, Španělsko, Řecko. Ty vzhledem k rozsahu migrační vlny neměli kapacity a prostředky na to, se s ní vypořádat. Přes vnější hranici se tak do Evropské unie začali dostávat neevidovaní migranti, kteří se posléze díky Schengenskému systému mohli volně pohybovat uvnitř unie. Evropská komise tak přišla v roce 2015 s Evropským programem pro migraci, který popisoval plány unie na zvládnutí krize. Hovořilo se zde o posílení ochrany vnějších hranic, přesněji pak větší finance pro agenturu Frontex starající se o ostrahu hranic a pobřeží, dále o finanční pomoc nejvíce postižených států a o zbudování tzv. hotspotů. Hotspotem je myšleno centrum, do kterého jsou odváženi migranti po zadržení na hranicích a je zde u nich provedena legitimace, jsou jim sejmuty otisky prstů a proběhne zde posouzení, zda budou postoupeni do vnitrostátního azylového programu nebo evropského alokačního programu a nebo budou navraceni do země původu. Migrantům zde byla poskytnuta strava, ubytování, hygienické potřeby a zdravotní služby. Problémem těchto center byla jejich velikost, která neodpovídala mase příchozích migrantů. Výsledkem jejich přehlcení byl vznik satelitních táborů, kde panovaly špatné podmínky pro život. Například zařízení na řeckém ostrově Lesbos v roce 2020 obývalo přes 120 tisíc migrantů, což byl čtyřnásobek jeho zamýšlené kapacity.

Nejvíce kontroverzním bodem tohoto programu se stal záměr přerozdělovat žadatele o azyl z přetížených států do ostatních států unie. Tento záměr se setkal s velkým odporem ze strany balkánských a středoevropských států a to i přes to, za

každého přijatého uprchlíka byla nabídnuta finanční kompenzace.⁶⁷ Spory se dostaly až před Evropský soudní dvůr, kdy Slovensko s Maďarskem v roce 2017 podali žalobu proti přerozdělování migrantů a tvrdili, že se tím porušuje zastupitelská demokracie, správa věcí veřejných a institucionální rovnováha.⁶⁸ Soud ji v září téhož roku zamítl. A v roce 2018 podala Evropská komise žalobu na Českou republiku, Polsko a Maďarsko kvůli nedodržování přerozdělovacích kvót. Soud dal v roce 2020 Evropské komisi za pravdu avšak žádné, významnější postihy České republiky a ani ostatním státům nevyvstaly.⁶⁹ Kvůli silnému odporu Evropská unie upustila od povinných kvót a začala prosazovat přijímání migrantů na dobrovolné bázi. Migrační krize a neschopnost Evropské unie se s ní vypořádat byl i jeden z důvodů pro odchod Velké Británie z unie. Ta tak i učinila na základě referenda konaného v roce 2016.

V otázce zvládnutí migrace se pro Evropskou unii stalo klíčové Turecko, přes které vedla jedna z uprchlických tras. Evropské unii se podařilo vyjednat dohodu, ve které se Turecko zavázalo k zastavení proudu migrantů přes jeho území na území EU a zpětné zadržení migranty z třetích zemí. Na oplátku Turecko získalo od Evropské unie finanční podporu a byla obnovena jednání o vstupu Turecka do Evropské unie. Dále Evropská unie zahájila jednání a poskytování pomoci zemím, ze kterých migranti pochází a také zemím, které na svém území zadržují velké množství migrantů a nebo slouží jako transportní země jako například Libye nebo Tunisko.⁷⁰ Evropská unie rovněž vytvořila akční plány pro spolupráci s klíčovými

⁶⁷ DVOŘÁKOVÁ, Nikola. *Analýza vlivu migrační krize na projevy pravicového extremismu ve vybraných státech EU* [online]. Kladno, 2021 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/98022/FBMI-DP-2021-Dvorakova-Nikola-prace.pdf?sequence=-1&isAllowed=y>. Diplomová práce. ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE. Vedoucí práce PhDr. Václav Adámek.

⁶⁸ Slováci a Maďaři se hájí u soudu EU kvůli kvótám: Byly diskriminační a neúčinné, tvrdí. *Aktualne.cz* [online]. Praha: Economia, a.s, 2017, 10. 5. 2017 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/soud-eu-resil-zalobu-slovenska-a-madarska-na-kvoty-na-migran/r~117fc37e356411e7afda0025900fea04/>

⁶⁹ Soud EU: Odmítáním uprchlických kvót porušilo Česko, Polsko a Maďarsko své povinnosti. *ČT24* [online]. Česká televize, 2. 4. 2020 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20200404092334/https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3070650-soud-eu-odmitanim-uprchlickych-kvot-porusily-zeme-sve-povinnosti>

⁷⁰ Dohoda EU s Tureckem, 18. března 2016. *Vláda České republiky* [online]. 2016, 19. 3. 2016 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/dohoda-eu-s-tureckem--18--brezna-2016-148971/>

třetími zeměmi. Tento přístup je žádoucí, neboť migraci nelze chápat jako problém na hranicích, ale v širším mezinárodním kontextu. Je ji proto nutné řešit u zdroje.

Dalším příkladem vlivu migrace na politiku mohou být vztahy mezi USA a Mexikem. Mexiko podporuje imigraci svých občanů do USA a to i tu nelegální, neboť peníze, které emigranti posílají z USA posílají zpátky do Mexika jsou hned po ropě druhým největším zdrojem valut v mexické ekonomice. Mexiko tak výrazně usnadnilo transfer peněz z USA do Mexika a nebo vydalo příručku, která ukazuje migrantům jak si mají počínat při překračování hranic. Tato příručka vyvolala velké pobouření ze strany USA. Mexiko se naopak ostře ohrazuje proti zacházení USA s nelegálními migranty.⁷¹ Dále také Mexiko pobouřil výrok bývalého prezidenta USA Donalda Trumpa, že jím plánovanou stavbu zdi, která má zabránit vstupu migrantům z Mexika bude platit Mexiko.⁷²

6.3.2 Migrace jako prostředek k nátlaku a hybridní válce

Je patrné, že neregulovaná migrace dokáže značně negativně ovlivnit a zatížit stát, jehož je terčem. Proto některé státy využili migraci k získání výhody při vyjednávání nebo přímo k hybridnímu útoku na protější stát.

6.3.2.1 Turecká migrační dohoda

Jako příklad státu, který kartu migrace využil k prosazení svých požadavků je Turecko. Přes Turecko v roce 2015 vedla jedna z hlavních migračních tras. Po této trase označované jako Východní středomořská trasa, někdy taky Balkánská trasa přešlo a následně bylo zachyceno 885 000 migrantům. Jedná se o nárůst 1 663% oproti roku 2014.⁷³ Evropská unie proto zahájila jednání s Tureckem,

⁷¹ KOZÁK, Kryštof. ASYMETRICKÉ VZTAHY A MIGRACE – PŘÍPAD MEXIKA A USA*. *ACTA UNIVERSITATIS CAROLINAE: STUDIA TERRITORIALIA XII* [online]. 2008 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z:

<https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:888HW0zJMjUJ:https://stuter.fsv.cuni.cz/stuter/article/download/357/310/1286&cd=2&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>

⁷² Fact check: Mexico never paid for it. But what about Trump's other border wall promises?. *Nbcnews* [online]. 2021, 13.1.2021 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/politics/donald-trump/fact-check-mexico-never-paid-it-what-about-trump-s-n1253983>

⁷³ Migrační toky na trase přes východní Středomoří. *Evropská rada: Rada Evropské unie* [online]. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/eastern-mediterranean-route/?fbclid=IwAR0Y2auxwaXr9kUjZJHn_wQ3a7qbfhL5FhYOA6NETCIql38a1JSeLESfyZ8

jehož cílem bylo uzavřít tuto trasu a zastavit proud migrantů. Dohoda byla uzavřena 18.3.2016. V dohodě se Turecko zavázalo k: 1. Od 20. března 2016 budou všichni nově zadržení migranti, kterým nebyl na řeckém území udělen azyl vraceni zpátky na území Turecka., 2. Za každého syrského občana přesunutého z Řecka do Turecka se z Turecka přesune jiný syrský občan do Řecka na základě určitých kritérií (přednostně jsou bráni ti, co se nepokusili do Evropské unie pokusili dostat nelegální cestou)., 3. Turecko zabráni vzniku dalších tras, kudy by se mohli do Evropské unie dostávat migranti., 4. Jakmile poklesne proud migrantů na přijatelnou úroveň bude jejich přijímání pokračovat na dobrovolné bázi., 5. Bude urychleno proces pro zrušení vízové povinnosti pro turecké občany., 6. Evropská unie poskytne Turecku částku 3 miliard eur pro účely zajištění potřeb pro migranty a další projekty spojené s pomocí migrantům a ochranou hranic. Po vyčerpání této částky poskytne další 3 miliardy eur., 7. Evropská unie a Turecko budou pokračovat v prohlubování celní unie., 8. Evropská unie a Turecko obnoví proces přistoupení Turecka do evropské unie., 9. Turecko a všechny státy Evropské unie budou společně vyvíjet snahu o zlepšení situace v Sýrii, zejména pak v oblastech blízkých turecké hranici.⁷⁴

Tato dohoda významně přispěla k snížení migračního tlaku na Evropskou unii a její důležitost si uvědomují obě strany. Turecko mělo ve vyjednávání dobrou pozici, jelikož to byla Evropská unie, kdo potřeboval pomoci se zastavením proudu migrantů. Díky tomu se Turecku povedlo přimět Evropskou unii k závazkům, na které by za normálních okolností nepřistoupila. V bodu 5. se hovoří o poskytnutí finančních prostředků Turecku. Postupem času se částka vyšplhala na 9 miliard eur. Tento bod je zcela pochopitelný, neboť k zabezpečení bezpečnosti a základních životních podmínek migrantů jsou potřeba velké finanční prostředky, které Turecko samo nemůže vynakládat. Další body 5., 7. a 8. jsou však jasnou snahou Turecka dostat se do Evropské unie a jejich struktur, k čemuž by se Evropská unie za jiných okolností nezavázala. Turecko podalo přihlášku do Evropské unie již v roce 1987 a status kandidátské země má od roku 1993.

⁷⁴ Dohoda EU s Tureckem, 18. března 2016. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY [online]. Praha, 19. 3. 2016 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/dohoda-eu-s-tureckem--18--brezna-2016-148971/>

Samotná jednání o jeho přistoupení však začala až v roce 2005. Evropská unie v minulosti ostře kritizovala chování Turecka, především vojenskou intervenci na Kypru a jejich podporu separatistů na tomto ostrově. Dále odsuzuje počínání Turecka v Egejském moři, kde provádí vrtné operace v teritoriálních vodách jiných zemí za využití vojenské síly. A v neposlední řadě kritizuje porušování lidských práv, svobod a svobody médií. V reakci na toto vyzval Evropský parlament v listopadu roku 2016 svým usnesením Evropskou komisi a země Evropské unie k zastavení jednání o vstupu Turecka do Evropské unie. Turecko následně několikrát vyhrožovalo vypuštěním migrantů, protože z jeho pohledu Evropská unie nedodržela svojí část dohody. Na jaře 2020 pak skutečně Řecko zažilo neobvykle silný nápor migrantů na svoji hranici a bylo nuceno vyhlásit nouzový stav. Díky podpoře ze zemí Evropské unie se mu tlaku podařilo odolat.

6.3.2.2 Běloruský hybridní útok

Příkladem využití migrace jako hybridního útočného prostředku byla situace na hranicích Běloruska a zemí Schengenského prostoru v roce 2021. Bělorusko, ovládané režimem prezidenta Alexandra Lukašenka, posílalo migranty nejčastěji z Iránu, Afganistánu a Sýrie, které v jejich zemích nalákalo na příslib vstupu na území Evropské unie. Tyto migranty nejprve transportovalo na svoje území odkud je pak nasměrovalo na hranice Litvy, Lotyšska a Polska. Tyto vlády reagovaly zpřísněním hraničních režimů a omezením možnosti vstupu do země. Konkrétně Polsko v příhraniční oblasti vyhlásilo výjimečný stav a poslalo hranici střežit armádu. Příslušníci Běloruské armády pak migrantům pomáhali dostávat se na polské území například tím, že vytvářeli díry v pohraničních plotech, vozili migranty na méně střežená místa a v některých případech pomáhali dokonce migrantům v napadání složek střežících hranici. Běloruský režim ostře kritizoval navracení zadržených migrantů zpět na Běloruské území a označoval to za porušení mezinárodního práva a zásady nevracení migrantů do země, ve které jim může hrozit újma. Polsko bylo nuceno na některých místech použít proti migrantům slzný plyn a vodní děla.⁷⁵ Za rok 2021 Polsko, Litva a Lotyšsko zaznamenali

⁷⁵ BACHMANN, Sascha-Dominik. Is the Belarus migrant crisis a 'new type of war'? A conflict expert explains. *The Conversation: Academic rigour, journalistic flair* [online]. 2021, 17.11.2021 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://theconversation.com/au>

48 241 pokusů o nelegální přechod hranic, kterým se zabránilo. Státy Obdržely celkem 12 730 žádostí o azyl. Dále bylo evidováno 8 267 osob, které hranici překročily.⁷⁶

Státy Evropské unie chování Běloruska odsoudily a těmto státům vyjádřily podporu ve formě finanční a expertní pomoci. Běloruský režim tímto chováním reagoval na uvalené sankce ze strany Evropské unie a jejích členů. Ty byly uvaleny na Bělorusko kvůli nelegitimním prezidentským volbám a následnému brutálnímu potlačení protestujících a jejich svobod. Jeho cílem bylo vyvolat další migrační krizi a donutit Evropskou unii k uvolnění prostředků na její řešení. Dále se také mohl tímto chováním snažit posílit rozkol mezi evropskými státy, kvůli migraci a podpořit euroskeptické strany. Sankce však zmírněny nebyly a běloruský režim ve svých snahách ustal.⁷⁷

6.4 Bezpečnostní dopady

Bezpečnostní dopady migrace jsou diskutovaným tématem a často na ně poukazují odpůrci imigrace. Slovním spojením bezpečnostní dopady se zde primárně myslí trestná činnost migrantů, organizovaný zločin a terorismus.

6.4.1 Kriminalita

Vliv imigrantů na kriminalitu je však velmi těžké posoudit, neboť imigranti se často kvůli svým finančním možnostem usídlují v chudších čtvrtí a oblastech, kde je vyšší kriminalita, nezávisle na jejich příchodu. Studie z roku 2014 zkoumající kriminalitu imigrantů v Dánsku zjistila, že imigranti, kteří se usídlí v oblasti s vyšší kriminalitou mají pak tendenci páchat více zločinů než ti, jenž se usídlili v méně kriminálních oblastech.⁷⁸ Také je rozdíl mezi imigrantem, který do země přicestoval legálně a imigrantem, který přicestoval nelegálně. Nelegální imigranti

⁷⁶ MINISTERSTVO VNITRA. ZPRÁVA O SITUACI V OBLASTI MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2021 [online]. In: . Praha, 2022, 1.9. [cit. 2022-2-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2021.aspx>

⁷⁷ Tamtéž

⁷⁸ DAMM, Anna Piil a Christian DUSTMANN. Does Growing Up in a High Crime Neighborhood Affect Youth Criminal Behavior?. *American Economic Review* [online]. 2014, **104**(6), 1806-1832 [cit. 2023-01-16]. ISSN 0002-8282. Dostupné z: doi:10.1257/aer.104.6.1806

nemají snadný přístup na trh práce jako ti, co přišli legální cestou a tudíž jsou více náchylní k tomu, aby se začali živit kriminální činností.⁷⁹

Tvrzení, že imigrace má vliv na růst kriminality je sporné a novější výzkumy především z USA toto tvrzení popírají.⁸⁰ Popřípadě hovoří o mírném nárůstu majetkové trestné činnosti, ale úplně se vyvrací spojitost mezi násilnou trestnou činností.⁸¹ Empirický výzkum v této oblasti je však složitý, neboť jak bylo již výše uvedeno, migranti se kvůli svým finančním možnostem často usídlují v oblastech, kde byla kriminalita vysoká již před jejich příchodem. Zároveň také značné procento případů imigrantská komunita nehlásí.⁸² Každá země na světě má pak různé přístupy a specifika v oblasti kriminality imigrantů.

6.4.1.1 USA

Ve Spojených státech amerických byl první velký výzkum zkoumající vliv imigrantů na růst kriminality proveden Dillinghamovou komisí pojmenovanou po jejím předsedovi senátoru William P. Dillinghamovi. Tato komise byla ustanovena v únoru roku 1907 kongresem Spojených států amerických, prezidentem Spojených států amerických a mluvčím sněmovny reprezentantů Spojených států amerických, aby prozkoumala dopady přílivu imigrantů do USA. Komise našla spojitost mezi rostoucí kriminalitou a příchodem imigrantů především těch co nepochází ze severní Evropy, tedy ty z jižní Evropy (především Italové), východní Evropy (Slované) a Židé. Na základě zjištění této komise pak Spojené státy americké vydali několik zákonů, které omazovali migraci a preferovali migranty ze severní a severozápadní Evropy. Moderní výzkumy však ukazují, že komise pracovala s nepřesnými a někdy zkreslenými daty. Současná studie se spíše kloní

⁷⁹ BAKER, Scott R. Effects of Immigrant Legalization on Crime. *American Economic Review* [online]. 2015, **105**(5), 210-213 [cit. 2023-01-16]. ISSN 0002-8282. Dostupné z: doi:10.1257/aer.p20151041

⁸⁰ BELL, Brian. Crime and immigration. *IZA World of Labor* [online]. 2019, 33 [cit. 2023-01-17]. ISSN 20549571. Dostupné z: doi:10.15185/izawol.33.v2

⁸¹ BELL, Brian, Francesco FASANI a Stephen MACHIN. Crime and Immigration: Evidence from Large Immigrant Waves. *The Review of Economics and Statistics* [online]. 2013, **95**(4), 1278-1290 [cit. 2023-01-17]. ISSN 0034-6535. Dostupné z: doi:10.1162/REST_a_00337

⁸² PAPADOPOULOS, Georgios. Immigration status and property crime: an application of estimators for underreported outcomes. *IZA Journal of Migration* [online]. 2014, **3**(1) [cit. 2023-01-18]. ISSN 2193-9039. Dostupné z: doi:10.1186/2193-9039-3-12

k názoru, že počet trestaných imigrantů byl stejný jako počet trestaných původních obyvatel.⁸³

Současné studie mají spíše opačné závěry než měla Dillinghamova komise. Jejich závěry nenachází žádnou souvislost mezi nárůstem imigrace a zvýšením kriminality a naopak některé dokonce ukazují, že vyšší koncentrace imigrantů má vliv na nižší kriminalitu.⁸⁴ Imigranti mají většinou nižší vzdělání, nižší příjmy a bydlí v hustě zalidněných městských oblastech, což jsou faktory vedoucí k vyšší kriminalitě. Jak je tedy možné, že jejich úroveň kriminality je nižší? Na příčině mohou být jejich sociální vztahy a nižší sklony k antisociálnímu chování oproti původnímu obyvatelstvu.⁸⁵ Další důkaz o nepropojenosti kriminality a imigrace přináší studie, která zjistila, že po té, co prezident Donald Trump vydal nařízení 13769 s názvem „Ochrana národa před vstupem zahraničních teroristů do Spojených států“ nedošlo ke snížení kriminality a to i přes to, že příliv uprchlíků se snížil o 66%.⁸⁶

6.4.1.2 Velká Británie

Velká Británie si v minulosti prošla několika migračními vlnami jako například irskou migrační vlnou v 18. a 19. století. V rámci této vlny do Velké Británie stěhovali irští migranti za lepší práci a následně i vlivem hladomoru, který v Irsku vypukl. Historické záznamy hovoří o tom, že irští imigranti stáli často před soudem za kriminální činnost. Podle nových výzkumů se však ukazuje, že to bylo zapříčiněno přístupem policie, která se zaměřovala spíše na viditelné projevy

⁸³ MOEHLING, Carolyn a Anne Morrison PIEHL. Immigration, crime, and incarceration in early twentieth-century America. *Demography* [online]. 2009, **46**(4), 739-763 [cit. 2023-01-18]. ISSN 0070-3370. Dostupné z: doi:10.1353/dem.0.0076

⁸⁴ PENDERGAST, Philip M., Tim WADSWORTH a Joshua LEPREE. Immigration, Crime, and Victimization in the US Context. *The Handbook of Race, Ethnicity, Crime, and Justice* [online]. Hoboken, NJ, USA, 2018, 2018-06-22, 65-85 [cit. 2023-01-18]. ISBN 9781119113799. Dostupné z: doi:10.1002/9781119113799.ch3

⁸⁵ VAUGHN, Michael G., Christopher P. SALAS-WRIGHT, Matt DELISI a Brandy R. MAYNARD. The immigrant paradox: immigrants are less antisocial than native-born Americans. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology* [online]. 2014, **49**(7), 1129-1137 [cit. 2023-01-18]. ISSN 0933-7954. Dostupné z: doi:10.1007/s00127-013-0799-3

⁸⁶ MASTERSON, Daniel a Vasil YASENOV. Does Halting Refugee Resettlement Reduce Crime? Evidence from the United States Refugee Ban. *American Political Science Review* [online]. 2021, 20.12.2018, **2021**, 45 [cit. 2023-01-18]. ISSN 1537-5943. Dostupné z: doi:10.31235/osf.io/w2x7p

zločinu a pomíjela skrytou kriminalitu, kterou z větší části provozovali původní obyvatelé.

V Anglii a Walesu bylo v roce 2022; 82 173 vězňů a z toho 16,6% byli vězni původem z jiné země.⁸⁷ Během prvního desetiletí došlo k 111% nárůstu počtu cizinců ve vězení. Studie však nenašla žádné důkazy o tom, že imigranti z jiných zemí, mají tendenci páchat více zločinů než původní obyvatelé Velké Británie. Jedním z důvodů může být fakt, že Velká Británie zažila v tomto období překotný ekonomický rozvoj, který do země přilákal spoustu pracovních imigrantů. S jejich rostoucím počtem v zemi se rovněž zvyšoval i jejich počet ve vězení.⁸⁸

6.4.2 Terorismus

Dalším velkým tématem v oblasti vlivu migrace na bezpečnost je terorismus. Obava, že s příchodem migrantů se zvýší šance na teroristický útok ve společnosti a médiích silně rezonuje. Zejména při migrační vlně 2015-2018, kdy do Evropy proudili migranti a uprchlíci z Blízkého východu. Na Blízkém východě v té době operovala radikální islámská teroristická organizace Islámský stát. Ta se hlásila k několika teroristickým útokům jako např.: odpálení bomby v letadle ruské společnosti 31. října 2015, který si vyžádal 224 mrtvých a ten samý rok 13. listopadu 2015 provedla několik teroristických útoků v Paříži, které si vyžádaly 128 mrtvých. Nemusí se však nutně jednat o útoky organizovaných skupin. V současnosti roste trend takzvaných osamělých vlků, tedy jednotlivců, kteří provedou svůj útok na vlastní pěst, aniž by o něm nějak komunikovali s dalšími osobami. Jedná se tedy o zvláště nebezpečné útočníky, neboť se dá jejich čin hůře odhalit. Teroristické organizace navíc vydávají i příručky pro tyto jedince, aby věděli jak svůj útok provést. V činech osamělých vlků se navíc mimo náboženských vlivů projevují i ty osobní jako je pocit vykořenění ze společnosti, pocit že nikam nepatří, generalizovaná nenávist a další osobnostní problémy, které mohou být způsobeny neschopností imigranta zapojit se do normálního

⁸⁷ World Prison Brief. *World Prison Brief* [online]. Londýn [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: <https://www.prisonstudies.org/>

⁸⁸ BANKS, JAMES. Foreign National Prisoners in the UK: Explanations and Implications. *The Howard Journal of Criminal Justice* [online]. 2011, **50**(2), 184-198 [cit. 2023-01-29]. ISSN 02655527. Dostupné z: doi:10.1111/j.1468-2311.2010.00655.x

fungování společnosti a najít v ní uplatnění. Je tedy nutná správná integrační politika, aby se takovým případům předcházelo.⁸⁹

Hrozbě terorismu se věnuje dokument „Strategie české republiky pro boj proti terorismu od roku 2013“ vydaný Ministerstvem vnitra. V něm se uvádí, že v České republice sice nejsou natolik početné populace cizinců, aby se z nich mohli rekrutovat teroristé, ale je nutné se na tuto možnost předem připravit. Inspirací v této oblasti je situace zejména v západních státech, které se potýkají právě s problémem rekrutování teroristů z usazených komunit cizinců. Většinově však teroristé nepocházejí z první generace cizinců, která do dané země přicestovala, nýbrž z druhé, třetí a následující generace, které již v zemi vyrostly a znají perfektně jazyk a prostředí dané země. Je nutné klást velký důraz na zvládnutí integrace cizinců do společnosti.

Neboť jak dokument uvádí, nebezpečí ze strany imigrantů bude narůstat. Zvláště nebezpečné jsou uzavřené národnostní enklávy, které se v České republice v současnosti formují především z ekonomických důvodů, ale v budoucnu není vyloučeno i jejich formování na základě náboženském a etnickém.

Je proto nezbytné, aby integrace probíhala i v rámci krajů, obcí a také ve spolupráci s různými neziskovými organizacemi. Skvělým způsobem jak pronikat a pracovat s těmito komunitami je využití spolupráce s jedinci přímo z této komunity. Jelikož jakož to její členové znají prostředí a fungování a těší se v ní vyšší autoritě než externí osoby.

Policie má od roku 2005 na každém krajském ředitelství policie styčného důstojníka pro menšiny. Ten funguje jako prostředník mezi menšinou a Policií České republiky. Pomáhá řešit závažné právní delikty a poskytuje pomoc komunitě s konkrétní problémy. Dále je nutné policisty vzdělávat v jazykových znalostech, reáliích a zvyklostech dané menšiny a ukázat jim věci, kterých si mají všimnout. V tomto ohledu je výhodné navázat spolupráci se vzdělávacími institucemi, které pak mohou poskytnout školení na toto téma.

⁸⁹ ČÍRTKOVÁ, CSC., doc. PhDr. Ludmila. *Posuzování nebezpečnosti „osamělých vlků“* [online]. Praha, 2019 [cit. 2023-02-07]. Policejní akademie České republiky.

Je rovněž nutné veřejnosti vysvětlovat že činy jednotlivců se nevztahují na celou komunitu. Mohlo by to vést k radikalizaci i druhé strany, tedy veřejnosti hostitelské země.⁹⁰ K něčemu podobnému již v České republice došlo a to v roce 2017, kdy důchodce Jaromír Balda pokácel stromy, které spadly na železniční trať a způsobily nehodu dvou osobních vlaků. V okolí nehody a do poštovních schránek pak dával letáky s nápisy např.: „Allahu akbar“ a podobně, které měly svalit vinu na vyznavače islámu. Balda uvedl, že ho k tomuto činu vedl strach z migrace a islámu. Svým konáním tak chtěl přesvědčit veřejnost o jejich nebezpečnosti.⁹¹

Studie z roku 2016 potvrzuje, že příchod migrantů ze zemí, kde je vyšší aktivita teroristických skupin a terorismu obecně zvyšuje nebezpečí terorismu v hostitelské zemi. Zároveň ale zjistila, že vyšší migrace ze zemí, kde terorismus není, snižuje nebezpečí terorismu v zemi, do kterých tito migranti přichází.⁹² Další německá studie, která studovala 20 členských zemí OECD potvrdila, že země s vyšším počtem cizinců jsou náchylnější k teroristickým útokům. Na každý milión uprchlíků připadalo 0,8 teroristických útoků a na každý milión domácích občanů připadalo 0,18 teroristických útoků. Zároveň studie nenašla dostatek důkazů, které by potvrdily tvrzení, že je terorismus „dovážen“ migranty z muslimských zemí.⁹³

Podle politologa Olivera Roye je typický džihadista imigrant, který pochází již z druhé generace nebo konvertita, který má na svědomí již několik trestných činů a k jeho radikalizaci došlo ve vězení.⁹⁴

⁹⁰ Ministerstvo vnitra. *STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY PRO BOJ PROTI TERORISMU* [online]. 30 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: file:///C:/Users/Vojt%C4%Bch/Downloads/3_NAP_2013_materi%C3%A1l.pdf

⁹¹ Senior Balda je terorista, potvrdil soud čtyřletý trest za kácení stromů na trať [online]. In: . 2019, 16.4. [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-senior-balda-je-terorista-potvrdil-soud-ctyrlety-trest-za-kaceni-stromu-na-trat-40280241>

⁹² BOVE, Vincenzo a Tobias BÖHMELT. Does Immigration Induce Terrorism?. *The Journal of Politics* [online]. 2016, **78**(2), 572-588 [cit. 2023-02-02]. ISSN 0022-3816. Dostupné z: doi:10.1086/684679

⁹³ GESSEBNER, Martin, Paul SCHAUBT a Axel DREHER. Migration and terror. *Centre for Economic Policy Research* [online]. 2017, 12.8.2017, **2017** [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://cepr.org/voxeu/columns/migration-and-terror>

⁹⁴ ROY, Oliver. Who are the new jihadis?. *The guardian* [online]. 14.4.2017 [cit. 2023-02-02]. ISSN 0261-3077. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/news/2017/apr/13/who-are-the-new-jihadis>

6.4.3 Organizovaný zločin

Do oblasti migrace zasahuje i organizovaný zločin. Zločinecké organizace mezinárodního charakteru zajišťují nelegální převoz migrantů, padělají doklady totožnosti a doklady nutné pro vstup na území států, podílí se na nelegálním zaměstnávání a obchodu s lidmi. Cizinci jsou navíc často začleněni do struktury zločineckých organizací, kde většinou fungují jak na nižších, postech tak i na těch vyšších.

V České republice byl v roce 2021 zaznamenán vznik nových kriminálních organizací, zaměřujících se na nelegální přepravu migrantů. Z části jsou tyto skupiny tvořeny občany České republiky, kteří většinou pochází z chudších vrstev obyvatelstva a fungují jako řidiči a zajišťovatelé vozidel. Další část pak tvoří cizinci, nejčastěji Ukrajinci, Vietnamci a Syřané, kteří jsou aktivní i mimo Českou republiku v rámci této organizace.⁹⁵

Velkou doménou těchto organizací je padělání dokumentů umožňujících legální pobyt na území České republiky nebo v rámci Schengenského prostoru. Nejvíce aktivní v této oblasti jsou osoby ukrajinské národnosti. Nejčastěji se padělaly Rumunské a Litevské doklady totožnosti, které pak využívali občané Ukrajiny k nelegálnímu zaměstnání.

V oblasti obchodování s lidmi pachatelé svůj postup z předešlých let nezměnili. V České republice se tato zločinecká činnost nejčastěji projevuje ve formě zneužívání obětí obchodu s lidmi a jejich vykořisťování formou prostituce, nucené práce a kořistění z takového jednání. K přesvědčování obětí používají pachatelé především lži, zneužívají závislosti nebo omylu a některé skupin i fyzické násilí.

Díky policejnímu vyšetřování a mezinárodní spolupráci byl potvrzen stávající trend a to tedy, že si pachatelé na území České republiky vytipují muže a ženy ze sociálně a vzdělanostně slabšího prostředí, které pak následně vylákají do zahraničí pod příslibem lepšího života (nejčastěji do Velké Británie). Ženy jsou pak

⁹⁵ MINISTERSTVO VNITRA. *ZPRÁVA O SITUACI V OBLASTI MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2021* [online]. In: . Praha, 2022, 1.9. [cit. 2022-2-4]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocní-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2021.aspx>

nuceny k prostituci a muži k těžké fyzické práci. Pachatelé jim pak odebírají celou nebo větší část jejich výplaty, jelikož jim většinou sami vytvoří účty a platební karty, tudíž mají plnou kontrolu nad jejich financemi. V některých případech si dokonce na dané účty berou půjčky a poškozené tak ještě zadluží.

Vzhledem k častým únosům právě do Velké Británie funguje při Velvyslanectví České republiky v Londýně styčný důstojník Policie České republiky, který provádí prvotní vyšetření obětí, zajišťuje jejich dobrovolný návrat do České republiky, spolupracuje s britskou policií a informuje NCOZ SKPV⁹⁶. Vlivem vystoupení Velké Británie z Evropské unie však obchod s lidmi mezi ní a Českou republikou poklesl.⁹⁷

Po celé Evropě je organizovaný zločin zabývající se migrací na vzestupu. Zločinecké skupiny se v Evropě podílí na převádění osob, obchodu s lidmi, nelegálním prodeji orgánů, prostituci, padělání úředních dokumentů, krádeží osobních dokladů podplácení, nelegálním zaměstnávání osob a porušováním práv migrantů. Tyto organizace také působí v oblasti přepravy, výroby a distribuce drog, obchodu se zbraněmi, krádežemi aut a podobně.

Zločinecké organizace svoji činnost rozdělují mezi jednotlivé skupiny, které o sobě vzájemně nevědí, čímž se snižuje riziko odhalení celé skupiny v případě dopadení jedné části tohoto řetězce. Jsou to: náborové skupiny, přepravní skupiny (přepravují migranty z bodu A do bodu B), průvodci (pomáhají převáděným osobám v přesunech mezi jednotlivými body dopravy), skupiny zaměřující se na uplácení orgánů veřejné moci, podpůrné skupiny (zajišťují migrantům ubytování, jídlo a další nezbytné věci a díky tomu se tam přepravovaní migranti nedostanou do kontaktu s okolím, čímž zůstávají naprosto v rukou organizace), skupiny vybírající peníze od obětí a řídící „manažerské“ skupiny.

⁹⁶ Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování

⁹⁷ MINISTERSTVO VNITRA. ZPRÁVA O SITUACI V OBLASTI MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2021 [online]. In: . Praha, 2022, 1.9. [cit. 2022-2-4]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocní-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2021.aspx>

V Evropě se protíná několik transportních cest. Přes Prahu se nejčastěji převádí migranti z blízkého a dálného východu, ale také z Balkánu, Běloruska, Ruska a Ukrajiny. Cílovou destinací je pak většinou Německo. Další významnou transportní zemí je pak Polsko, přes které vede východní trasa, která vede do Běloruska a dále do Ruska. Přes tuto trasu se pašují Asiaté a Afričané. Další je jižnější trasa a přes tu se převádí zejména lidé z Balkánu nejčastěji Rumunská. Mimo jiné je také Polsko jednou ze zdrojových zemí obchodu s lidmi.

Mezi organizované skupiny působící na území Evropy patří nigerijské, turecké, ukrajinské a ruské, čínské, syrské, pakistánské, afgánské, kosovské a albánské.⁹⁸ Čínské Triády jsou nejčastěji zapleteny v prodeji drog, gamblingu a ilegálním zaměstnávání. Oběti jsou nuceny pracovat v těžkých podmínkách a dlouhých směnách, často jsou nuceni i násilím. Minimálně se angažují v obchodu se ženami v prostituci a v jiným sexuálních službách. Naproti tomu Japonská Yakuza se specializuje na obchod se ženami, prostituci a další formy sexuálních služeb. V současnosti se také zaměřuje na půjčování peněz a gambling. Rovněž ruské a ukrajinské zločinecké organizace se velkou měrou podílí na obchodu se ženami a prostituci. Rovněž mohou pouze poskytovat ochranu a zázemí pro další skupiny obchodující v tomto odvětví. Mezi jejich další aktivity patří obchod se zbraněmi a drogami.⁹⁹

6.5 Zdravotnictví

I zdravotnictví cílové země je ovlivněno příchodem migrantů. Ti se mohou zapojit přímo do zdravotního systému země jako zdravotnický personál. Vyrovnávají tak podstaty zdravotníků, které v některých státech panují. Je ale nutné provést přezkoušení a nebo i rekvalifikaci, protože vzdělání, které získali ve své domovině nemusí být dostačující potřebám vyspělejšího zdravotnictví cílové země.

⁹⁸ The Relationship between Organised Crime and Trafficking in Aliens: Study prepared by the Secretariat of the Budapest Group. *ICMPD* [online]. Vídeň, 1.1.1999, 43 [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: file:///C:/Users/Vojt%C4%9Bch/Downloads/studie_icmp.pdf

⁹⁹ Tamtéž

Negativně se migrace ve zdravotnictví země může projevit, při velké migrační vlně. Zdravotní systém je zatížen náhlým nárůstem pacientů z řad migrantů, které je nutné ošetřit a také může působit škody ve formě neuhrazené lékařské péče.

V roce 2021 byla v České republice poskytnuta cizincům zdravotní péče v hodnotě 1 167,4 miliardy korun. Uhrazeno bylo 96% a 6% zůstalo nezaplacených. Jedná se tak o ztrátu 65,8 milionů korun¹⁰⁰.

A v neposlední řadě cizinci ohrožují zdravotnictví a i zdraví domácí populace nebezpečím zavlečení nakažlivých chorob. Může se jednat i o choroby v České republice dávno vymýcené a proto se vůči nim v současnosti neočkuje, což pak může vyústit v epidemii. Proto § 9 odst. 1 písm. j) zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR - znění od 01.09.2022 stanoví, že cizinci bude odepřen vstup, jestli že nesplňuje požadavky stanovené opatřením Ministerstva zdravotnictví před zavlečením infekčního onemocnění ze zahraničí podle zákona o ochraně veřejného zdraví.¹⁰¹ Každý zadržený migrant podstupuje v detenčním zařízení zdravotní prohlídku.¹⁰² O potřebě těchto kontrol hovoří i statistiky, které ukazují, že nakažlivé choroby, ale i psychické choroby se u cizinců vyskytují často. Například 30% všech osob diagnostikovaných se syfilidou jsou cizinci a 20% všech HIV pozitivních jsou rovněž cizinci. A právě u těchto nemocí je nařízena povinná léčba dle zákona 258/2000 Sb. Zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. Pokud nemá cizinec dostatek prostředků, je léčba hrazena z peněz zdravotního zařízení, potažmo státu. Jedná se tak o další zátěž pro veřejné rozpočty.¹⁰³

¹⁰⁰ Čerpání zdravotní péče cizinci 2021. In: *Ústavu zdravotnických informací a statistiky České republiky* [online]. Praha, 29.11.2022 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://www.uzis.cz/index.php?pg=aktuality&aid=8586>

¹⁰¹ § 9 odst. 1 písm. j) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů - znění od 1. 9. 2022.

¹⁰² MINISTERSTVO VNITRA. *ZPRÁVA O SITUACI V OBLASTI MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2021* [online]. In: . Praha, 2022, 1.9. [cit. 2022-2-4]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2021.aspx>

¹⁰³ HNILICOVÁ, Helena a Karolína DOBIÁŠOVÁ. Zdravotní pojištění cizinců v ČR. In: *Migraceonline.cz* [online]. Praha, 1.12.2009 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/224c0704b7b7746e8a07df9a8b20c098/KDobiasovaHHnilicova_ZdravotniPojisteniCizincuVCR.pdf

7 Integrace imigrantů

Cílem integrační politiky je: „podpořit integraci jako proces, který vede k bezproblémovému a oboustranně prospěšnému soužití cizinců a majority, k budování vědomí sounáležitosti a spoluodpovědnosti za společné soužití a vybudování vzájemně provázané a komunikující společnosti“.¹⁰⁴

Integrace imigrantů nemá být jejich asimilaci, nýbrž by to měl být proces postupného začlenění, který vyžaduje toleranci a pochopení pro odlišnou kulturu a zvyklosti ze strany státních orgánů, ale při plném respektování zákonů ze strany cizinců. Ke stejnému pochopení a toleranci musí být vedeno i okolí a společnost.

Primární cílovou skupinou české integrační politiky jsou imigranti ze třetích zemí, kteří již déle legálně pobývají v České republice. Zejména pak na ženy cizinky, děti, mládež a rodiny se seniory. Cílovou skupinou nejsou žadatelé o mezinárodní ochranu. Sekundární cílovou skupinou jsou pak občané Evropské unie, držitelé mezinárodní ochrany a ve výjimečných případech i občané České republiky. Tyto skupiny mohou nad rámec pro ně určených programů využívat i programy integračních nástrojů. Integrační nástroje slouží k integraci a jedná se o: jazykové kurzy, poskytování informací, sociální a právní poradenství a pomoc v tíživé situaci.

7.1 Priority integrace

Mezi nejzásadnější priority patří: znalost jazyka hostitelské země, ekonomická soběstačnost, sociokulturní orientace ve společnosti, vztahy mezi komunitami a postupné získávání práv na základě délky pobytu.

7.1.1 Znalost jazyka

Jedná se o klíčovou složku integrace. Aby byl integrovaný imigrant vůbec schopen pochopit zákony dané země, zapojit se do jejího ekonomického, kulturního a sociálního života, musí ovládat její jazyk aspoň na základní úrovni. K tomu je nutné

¹⁰⁴ Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců Ve vzájemném respektu: USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 26. ledna 2022 č. 40. In: *Ministerstvo Vnitra* [online]. 26.1. 2022 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/zakladni-dokumenty-k-integracni-politice-ke-stazeni.aspx>

zajistit dostatek jazykových kurzů a zajistit, aby na ně cizinec docházel. Toho lze docílit povinnou jazykovou zkouškou, která bude podmiňovat získání určitého stupně pobytu.

7.1.2 Ekonomická soběstačnost

Je podstatné, aby byl imigrant co nejdříve ekonomicky soběstačný a schopný si zajistit své potřeby. Stát ho tak nebude muset dotovat a navíc imigrant bude svou ekonomickou činností generovat státu zisk. Je proto nezbytné jej poučit o jeho právech, možnostech a odstraňovat bariéry pro jeho vstup na pracovní trh.

7.1.3 Sociokulturní orientace

Je nutné imigranta informovat o zákonech hostitelské země, jejího politického uspořádání, kulturních zvyklostech, odlišnostech, možnosti řešení problémů, právech a povinnostech imigranta a fungování bezpečnostních složek jako je police, hasiči a zdravotníci (seznámit ho s tísňovými linkami). Každá kultura má své odlišnosti, co je v jedné společnosti normou a zvyklostí je v druhé považováno za trestný čin. Je proto nutné, aby byl imigrant na tyto odlišnosti včas upozorněn a respektoval je. Lze tak činit na základě adaptačních kurzů.

7.1.4 Vztah mezi komunitami

Integrace je oboustranný proces, který by měl sbližovat jak komunitu imigrantů, tak majoritní společnost a to na základě vzájemného respektu a pochopení. Důležitá je zejména práce s velkými komunitami imigrantů, které žijí pospolu na jednom místě. Musí se zabránit tomu, aby došlo k izolaci této komunity od zbytku společnosti, jelikož by se takto komunita stala uzavřenou a proces integrace by se zastavil.

7.1.5 Postupné získávání práv

Dobré je rovněž aby imigrant svých práv nabýval postupně, aby jim plně porozuměl a zároveň měl šanci požívat stejných práv jako původní obyvatelé. Pokud přijme občanství daného státu, získá tak i politická práva a povinnosti.¹⁰⁵

¹⁰⁵ Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců Ve vzájemném respektu: USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 26. ledna 2022 č. 40. In: *Ministerstvo Vnitra* [online].

7.2 Regionální integrace

Rovněž je dobré podporovat integraci na lokální úrovni v místech, kde je velká koncentrace imigrantů a do integračního procesu zapojit i nestátní organizace jako spolky, nadace a fondy. Jako dobrý příklad integrace na regionální úrovni může sloužit projekt regionálních integračních center. Jedná se o centra, která poskytují imigrantům základní informace, poskytují poradentství v oblastech práva, zajišťují adaptační kurzy, zprostředkovávají kontakt s majoritní společností a úřady a úzce spolupracují s neziskovými organizacemi. Jejich pracovníci pak působí i přímo v terénu a nabízejí imigrantům pomoc.¹⁰⁶

26.1. 2022 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/zakladni-dokumenty-k-integracni-politice-ke-stazeni.aspx>

¹⁰⁶ Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců Ve vzájemném respektu: USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 26. ledna 2022 č. 40. In: *Ministerstvo Vnitra* [online]. 26.1. 2022 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/zakladni-dokumenty-k-integracni-politice-ke-stazeni.aspx>

Závěr

Migrace tu byla je a vždy bude. Je tedy nutné s ní počítat a připravovat se na ni. Pokud je migrace dobře zvládnutá, může přijímajícímu státu a jeho občanům v mnoha ohledech prospět. V ekonomické oblasti migranti mohou zaplnit dlouhodobě neobsazená místa, zakládat a rozvíjet nová i původní ekonomická odvětví nebo zavádět nové pracovní postupy a technologie. Svou činností se tak budou podílet na růstu ekonomiky a bohatství daného státu. V oblasti vědy a výzkumu se mohou podílet na vývoji nových technologií a inovací. Také mohou být schopni obohatit domácí kulturu a sociální život o nové prvky a tím posunou společnost jako celek dál.

Pokud se však migraci nepodaří zvládnout, stát přijde o značné finance, které bude muset vynaložit například na stavbu táborů a detenčních zařízení, nasazení lidských zdrojů, sociální zabezpečení migrantů atd.. Když se migranti nepodaří zapojit do ekonomiky jako její funkční součást, tyto náklady se nikdy státu nevrátí. A dále, pokud se nepodaří integrovat migranty do společnosti, začnou se tvořit uzavřené společnosti, kde může docházet k radikalizaci migrantů a růstu zločinnosti.

To, jestli stát migraci zvládne nebo ne záleží hlavně na jeho integrační politice. Je třeba aby každý stát měl vytvořenou koncepci integrace a dohlížel na její dodržování, funkčnost a financování.

K samotné otázce, zda migrace zvyšuje kriminalitu, je nutné říci, že valná většina studií nenašla žádnou spojitost mezi migrací a růstem kriminality a naopak některé hovoří o opačném efektu. Důvodů, proč velká část společnosti spojuje migranty s kriminalitou, je několik. Migranti se kvůli nedostatku financí stahují do oblastí s menšími cenami bydlení a hustým osídlením, kde byla vysoká kriminalita již před jejich příchodem. Dále mohou být na vině rasové a jiné předsudky a tendence některých médií informovat o kriminálních činech migrantů více než o těch z majoritní společnosti. Záleží také na tom, jestli migrant přicestoval legálně a nebo nelegálně. Legální migranti mají přístup na trh práce a mohou si tak obstarat živobytí sami. Naproti tomu nelegální migranti mají přístup na pracovní trh omezený a proto mají větší tendenci páchat kriminální činnost. Je proto nezbytné

omezovat nelegální migraci na co nejnížší možnou úroveň. Dalším problémem jsou organizované zločinecké skupiny fungující jako převaděči a obchodníci s lidmi. Proti těmto skupinám je třeba postupovat společně na mezinárodní úrovni, neboť jejich struktura zasahuje do vícero států a k jejímu zničení je třeba její potlačení na všech místech současně. Významným nebezpečím je pak terorismus. Proti této hrozbě je opět nutno postupovat jednotně na mezinárodní úrovni a sdílet zde informace o pohybu a konání jednotlivých teroristických skupin. Klíčová je zde i integrace cizinců, která musí zabránit vzniku uzavřených komunit a šíření radikálních myšlenek. Nestačí však integrovat pouze příchozí generace migrantů, ale je rovněž nutné se věnovat i generacím následujícím.

Špatně zvládnutá migrace se projeví i v původní společnosti přijímajícího státu, kde může posílit extrémismus a nenávist. Je tedy třeba v rámci integrace cizinců pracovat i s domácí populací a prostřednictvím sdělovacích prostředků ji uklidňovat a mírnit extremistické tendence, monitorovat radikální skupiny a potírat jejich nelegální činnost.

Migrace je na mezinárodní úrovni velkým tématem a každý národ k ní má vlastní přístup a postoj. Je třeba rozdílné názory respektovat, neboť každý stát má právo rozhodnout, koho na své území vpustí a koho ne. Zároveň je třeba respektovat mezinárodní právo a zajistit migrantům práva, na která mají nárok. Co je však třeba odsoudit, je zneužívání migrantů k vydírání a nátlaku na státy. Stát jako Bělorusko, které se k této taktice uchýlilo, tak nejen poškozuje státy vůči kterým migranty vysílá, ale především ubližuje samotným migrantům, kteří ve vidině lepšího života zůstanou zaseknuti mezi dvěma nepřátelskými stranami bez prostředků, v provizorních táborech daleko od svého domova. Vůči státům takto jednajícím je třeba se vymezit, uvalit na ně mezinárodní sankce a rozhodně nepřistupovat na jejich požadavky, jelikož by to vedlo k dalším požadavkům z jejich strany a zvyšování utrpení migrantů. Pokud bude Evropská unie a nebo kterýkoliv jiný stát disponovat silnou migrační politikou a funkčním systémem pro zvládnutí migrace, minou se výhružky migrací účinkem.

Seznam použité literatury

Monografie

COLLIER, Paul. *Exodus: jak migrace mění náš svět*. Přeložil Blanka BOBOKOVÁ, přeložil Vincent RICHARDS. Praha: Libri, 2017. ISBN 978-80-7277-557-6.

JANÁČKOVÁ, Stanislava, Jan SKOPEČEK, Martin SLANÝ, et al. *Masová imigrace: záchrana, nebo zkáza Evropy?*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-87806-96-8.

RIEGL, Martin a Bohumil DOBOŠ, ed. *Mezinárodní migrace pohledem politických věd: historie, teorie a současné otázky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2021. ISBN 978-80-87558-35-5

VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-665-1.

Zákonná úprava

§ 9 odst. 1 písm. j) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů - znění od 1. 9. 2022

§ 98 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti - znění od 1. 10. 2022.

§ 99 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti - znění od 1. 10. 2022

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (kodifikované znění).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 154/2012 ze dne 15. února 2012 ,kterým se mění nařízení (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

sdělení č. 208/1993 Sb., ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků - znění od 22. 4. 1954

sdělení č. 208/1993 Sb., ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků - znění od 22. 4. 1954

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU ze dne 13. prosince 2011 o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU ze dne 13. prosince 2011 o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě.

Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců - znění od 2. 8. 2021.

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu) - znění od 1. 9. 2022.

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů - znění od 1. 9. 2022.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 5. 1. 2023.

zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 5. 1. 2023.

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti - znění od 1. 2. 2023.

Webové články a elektronické zdroje

Anis Amri was 'part of a terror cell' - reports. *Deutsche Welle* [online]. 12.15.2018 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/berlin-christmas-market-attacker-anis-amri-did-not-act-alone/a-46753166>

BACHMANN, Sascha-Dominik. Is the Belarus migrant crisis a 'new type of war'? A conflict expert explains. *The Conversation: Academic rigour, journalistic*

flair [online]. 2021, 17.11.2021 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://theconversation.com/au>

BAKER, Scott R. Effects of Immigrant Legalization on Crime. *American Economic Review* [online]. 2015, **105**(5), 210-213 [cit. 2023-01-16]. ISSN 0002-8282. Dostupné z: doi:10.1257/aer.p20151041

BANKS, JAMES. Foreign National Prisoners in the UK: Explanations and Implications. *The Howard Journal of Criminal Justice* [online]. 2011, **50**(2), 184-198 [cit. 2023-01-29]. ISSN 02655527. Dostupné z: doi:10.1111/j.1468-2311.2010.00655.x

BELL, Brian. Crime and immigration. *IZA World of Labor* [online]. 2019, 33 [cit. 2023-01-17]. ISSN 20549571. Dostupné z: doi:10.15185/izawol.33.v2

BLAKE, Aron. Trump warns GOP on immigration: 'They're taking your jobs'. *The Washington Post* [online]. 2014, 6.3., **2014** [cit. 2022-12-13]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/news/post-politics/wp/2014/03/06/trump-warns-gop-on-immigration-theyre-taking-your-jobs/>

BOVE, Vincenzo a Tobias BÖHMELT. Does Immigration Induce Terrorism?. *The Journal of Politics* [online]. 2016, **78**(2), 572-588 [cit. 2023-02-02]. ISSN 0022-3816. Dostupné z: doi:10.1086/684679

Co je extremismus: Vymezení pojmů. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 25.11.2010 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>

Čerpání zdravotní péče cizinci 2021. In: *Ústavu zdravotnických informací a statistiky České republiky* [online]. Praha, 29.11.2022 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://www.uzis.cz/index.php?pg=aktuality&aid=8586>.

ČERVENKA, Jan. *Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR* [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5587/f9/pm221209.pdf Výzkum. Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

Česká veřejnost má stále strach z uprchlíků | Stem.cz. Stem.cz | Empirický výzkum pro fungující demokracii [online]. Copyright © Copyright Stem, powered by [cit. 2.01.2023]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/ceska-verejnost-ma-stale-strach-z-uprchliku/#more-5665>

ČÍRTKOVÁ, CSC., doc. PhDr. Ludmila. *Posuzování nebezpečnosti „osamělých vlků“* [online]. Praha, 2019 [cit. 2023-02-07]. Policejní akademie České republiky.

DAMM, Anna Piil a Christian DUSTMANN. Does Growing Up in a High Crime Neighborhood Affect Youth Criminal Behavior?. *American Economic Review* [online]. 2014, **104**(6), 1806-1832 [cit. 2023-01-16]. ISSN 0002-8282. Dostupné z: doi:10.1257/aer.104.6.1806

DANIELA, Kučerová. *V Číně vysychá řeka důležitá pro celý svět. Střílení do mraků nepomáhá* - Seznam Zprávy. Seznam Zprávy [online]. Copyright © Seznam Zprávy, a.s. [cit. 13.09.2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-v-cine-vysycha-reka-dulezita-pro-cely-svet-strileni-do-mraku-nepomaha-212113>

Dohoda EU s Tureckem, 18. března 2016. *Vláda České republiky* [online]. 2016, 19. 3. 2016 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/dohoda-eu-s-tureckem--18--brezna-2016-148971/>

Dohoda EU s Tureckem, 18. března 2016. *VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. Praha, 19. 3. 2016 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/dohoda-eu-s-tureckem--18--brezna-2016-148971/>

DOLEJŠÍ, Milan. Teplickou školu obchází strach. Internetové vyhrůžky dětem vyděsily rodiče. *ČT24* [online]. Česká televize, 13. 11. 2017 [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2301628-teplickou-skolu-obchazi-strach-internetove-vyhruzky-detem-vydesily-rodice>

Dublinský systém - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 13.10.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dublinsky-system.aspx>

EU to spend €16 billion on asylum, migration and border management - InfoMigrants. Redirecting to /en/ [online]. Dostupné z: <https://www.infomigrants.net/en/post/33502/eu-to-spend-%E2%82%AC16-billion-on-asylum-migration-and-border-management>

Extrémní sucho nechává některé Italy v Pádské nížině bez pitné vody. V ohrožení je i úroda [online]. In: . Česká televize 1996–2021, 20. 6. 2022 [cit. 2022-09-13]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/3510105-extremni-sucho-nechava-italy-bez-pitne-vody-v-ohrozeni-je-i-uroda>

FAIKIS, MARCEL, *Video: Německý veletok vysychá. Nízká hladina odhalila i hladové kameny* - Seznam Zprávy. Seznam Zprávy [online]. Copyright © Seznam Zprávy, a.s. [cit. 13.09.2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-video-nemecky-veletok-vysycha-nizka-hladina-odhalila-i-hladove-kameny-211793>

GESSEBNER, Martin, Paul SCHAUBT a Axel DREHER. Migration and terror. *Centre for Economic Policy Research* [online]. 2017, 12.8.2017, **2017** [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://cepr.org/voxeu/columns/migration-and-terror>

HNILICOVÁ, Helena a Karolína DOBIÁŠOVÁ. Zdravotní pojištění cizinců v ČR. In: *Migraceonline.cz* [online]. Praha, 1.12.2009 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/224c0704b7b7746e8a07df9a8b20c098/KDobiasov aHHnilicova_ZdravotniPojisteniCizincuVCR.pdf

KLÉZL, Tomáš. *Pomoc Ukrajině je fenomenální. Po dva měsíce války byli Češi nejštedřejší v historii* - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 02.01.2023]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/sbirky-ukrajina-vzkazy/r~8f05f5f0c21011eca89f0cc47ab5f122/>

KOZÁK, Kryštof. ASYMETRICKÉ VZTAHY A MIGRACE – PŘÍPAD MEXIKA A USA*. *ACTA UNIVERSITATIS CAROLINAE: STUDIA TERRITORIALIA XII* [online]. 2008 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:888HW0zJMjUJ:https://stuter.fsv.cuni.cz/stuter/article/download/357/310/1286&cd=2&hl=cs&ct=clnk&gI=cz>

Legální migrace - Aktuální informace o migraci. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 04.10.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/legalni-migrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

MASTERSON, Daniel a Vasil YASENOV. Does Halting Refugee Resettlement Reduce Crime? Evidence from the United States Refugee Ban. *American Political Science Review* [online]. 2021, 20.12.2018, **2021**, 45 [cit. 2023-01-18]. ISSN 1537-5943. Dostupné z: doi:10.31235/osf.io/w2x7p

Migrační toky na trase přes východní Středomoří. *Evropská rada: Rada Evropské unie* [online]. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/eastern-mediterranean-route/?fbclid=IwAR0Y2auxwaXr9kUjZJHn_wQ3a7qbfhL5FhYOA6NETCIql38a1JSeLESfyZ8

Ministerstvo vnitra. *STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY PRO BOJ PROTI TERORISMU* [online]. In: Praha, 2013, 30 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie>

Odbor azylové a migrační politiky. MINISTERSTVO VNITRA. *ZPRÁVA O SITUACI V OBLASTI MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2021* [online]. In: . Praha, 2022, 1.9. [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2021.aspx>

MOEHLING, Carolyn a Anne Morrison PIEHL. Immigration, crime, and incarceration in early twentieth-century America. *Demography* [online]. 2009, **46**(4), 739-763 [cit. 2023-01-18]. ISSN 0070-3370. Dostupné z: doi:10.1353/dem.0.0076

Německo šokovaly masové útoky na ženy na Silvestra. Stovka obětí. *Novinky.cz* [online]. Seznam.cz, a.s, 2016, 5. 1. 2016 [cit. 2023-02-10].

Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-evropa-nemecko-sokovaly-masove-utoky-na-zeny-na-silvestra-stovka-obeti-337122>

Number of Salafists living in Germany from 2011 to 2021. In: *Statista* [online]. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/966247/number-salafists-germany/>

PAPADOPOULOS, Georgios. Immigration status and property crime: an application of estimators for underreported outcomes. *IZA Journal of Migration* [online]. 2014, **3**(1) [cit. 2023-01-18]. ISSN 2193-9039. Dostupné z: doi:10.1186/2193-9039-3-12

PENDERGAST, Philip M., Tim WADSWORTH a Joshua LEPREE. Immigration, Crime, and Victimization in the US Context. *The Handbook of Race, Ethnicity, Crime, and Justice* [online]. Hoboken, NJ, USA, 2018, 2018-06-22, 65-85 [cit. 2023-01-18]. ISBN 9781119113799. Dostupné z: doi:10.1002/9781119113799.ch3

POSPĚCH, Pavel a Adéla JUREČKOVÁ. *MIGRACE BEZ MIGRANTŮ?: Mediální obraz migrace a jejích aktérů v České republice* [online]. In: . Praha: Člověk v tísní, o.p.s, 2019, 9.2019 [cit. 2023-02-10]. ISBN 1/ 978-80-7591-021-9. Dostupné z: https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/1319/file/2019_11_01_vyzkumna_zprava_media_a_migrace_cz.pdf

Postup PČR při akci v Praze 6. února [online]. In: . Praha: Ministerstvo vnitra [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zverejneni-vysledku-setreni-postupu-policie-cr-pri-udalostech-v-praze-6-unora-2016.aspx>

Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců Ve vzájemném respektu: USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 26. ledna 2022 č. 40. In: *Ministerstvo Vnitra* [online]. 26.1. 2022 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/zakladni-dokumenty-k-integracni-politice-ke-stazeni.aspx>

ROY, Oliver. Who are the new jihadis?. *The guardian* [online]. 14.4.2017 [cit. 2023-02-02]. ISSN 0261-3077. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/news/2017/apr/13/who-are-the-new-jihadis>

ROZUMEK, Martin. Uprchlické kvóty. A proč ne? : Migrace Online. home : MigraceOnline.cz [online]. [cit. 13.09.2022]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/uprchlicke-kvoty-a-proc-ne>

Senior Balda je terorista, potvrdil soud čtyřletý trest za kácení stromů na trať [online]. In: . 2019, 16.4. [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-senior-balda-je-terorista-potvrdil-soud-ctyrlety-trest-za-kaceni-stromu-na-trat-40280241>

Slováci a Maďaři se hájí u soudu EU kvůli kvótám: Byly diskriminační a neúčinné, tvrdí. *Aktualne.cz* [online]. Praha: Economia, a.s, 2017, 10. 5. 2017 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/soud-eu-resil-zalobu-slovenska-a-madarska-na-kvoty-na-migran/r~117fc37e356411e7afda0025900fea04/>

Slovníček pojmů - Aktuální informace o migraci. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 01.09.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>

Soud EU: Odmítáním uprchlických kvót porušilo Česko, Polsko a Maďarsko své povinnosti. *ČT24* [online]. Česká televize, 2. 4. 2020 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20200404092334/https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3070650-soud-eu-odmitanim-uprchlickych-kvot-porusily-zeme-sve-povinnosti>

Statistika v souvislosti s válkou na Ukrajině - archiv - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 02.01.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/statistika-v-souvislosti-s-vaalkou-na-ukrajine-archiv.aspx>

terminologie. Amnesty International Česká republika [online]. Copyright © Amnesty International Česká republika [cit. 01.09.2022]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/migrace/terminologie>

The Relationship between Organised Crime and Trafficking in Aliens: Study prepared by the Secretariat of the Budapest Group. *ICMPD* [online]. Vídeň,

1.1.1999, 43 [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: file:///C:/Users/Vojt%C4%Bch/Downloads/studie_icmp.pdf

TIMM, Jane C. Fact check: Mexico never paid for it. But what about Trump's other border wall promises?. *Nbcnews* [online]. 2021, 13.1.2021 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/politics/donald-trump/fact-check-mexico-never-paid-it-what-about-trump-s-n1253983>

Ukrajinská uprchlická krize: aktuální situace i srovnání s historií - Člověk v tísni. Pomáhejte s námi - Člověk v tísni [online]. Copyright © [cit. 15.09.2022]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/ukrajinska-krize-v-historickem-kontextu-8589gp>

UNHCR - The UN Refugee Agency. UNHCR - The UN Refugee Agency [online]. Copyright © UNHCR 2001 [cit. 27.08.2022]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/>

VAUGHN, Michael G., Christopher P. SALAS-WRIGHT, Matt DELISI a Brandy R. MAYNARD. The immigrant paradox: immigrants are less antisocial than native-born Americans. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology* [online]. 2014, **49**(7), 1129-1137 [cit. 2023-01-18]. ISSN 0933-7954. Dostupné z: [doi:10.1007/s00127-013-0799-3](https://doi.org/10.1007/s00127-013-0799-3)

VÁVRA, Jan. Podmínka a pokuta za nenávistný komentář pod fotkou teplických prvňáčků. *ČT24* [online]. Česká televize, 14. 9. 2018 [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/2594689-podminka-a-pokuta-za-nenavistny-komentar-pod-fotkou-teplickych-prvnacku>

VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-665-1.

Vláda schválila Program pomoci občanům Ukrajiny prchajícím před válkou - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 09.12.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vlada-schvalila-program-pomoci-obcanum-ukrajiny-prchajicim-pred-vaalkou.aspx>

WATERHOUSE, Benjamin C. *Donald Trump: Campaigns and Elections* | Miller Center. Home | Miller Center [online]. Copyright © Copyright 2022. Rector and

Visitors of the University of Virginia [cit. 09.01.2023]. Dostupné z: <https://millercenter.org/president/trump/campaigns-and-elections>

World Prison Brief. *World Prison Brief* [online]. Londýn [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: <https://www.prisonstudies.org/>

ZOSKE, Sascha; SCHWAN, Helmut. Interview mit Islam-Expertin: „Selbst Pierre Vogel steht auf der Abschussliste des IS“. Frankfurter Allgemeine Zeitung. [online] 2016-04-27. [cit. 2017-01-11]. Dostupné z: https://www.faz.net/aktuell/rhein-main/islamforscherin-susanne-schroeter-ueber-pierre-vogel-14196097.html?printPagedArticle=true#pageIndex_2 ISSN 0174-4909

Vysokoškolské práce

DVOŘÁKOVÁ, Nikola. *Analýza vlivu migrační krize na projevy pravicového extremismu ve vybraných státech EU* [online]. Kladno, 2021 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/98022/FBMI-DP-2021-Dvorakova-Nikola-prace.pdf?sequence=-1&isAllowed=y>. Diplomová práce. ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE. Vedoucí práce PhDr. Václav Adámek.